

nt

naš tednik

Leto XXX — Številka 21 24. maja 1978 Cena 4.— šil. (4 din)
Poština plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Mladinski dan v znamenju človekovih pravic

Nova pota je iskal pripravljalni odbor za tradicionalni mladinski dan — in jih tudi našel. Tradicionalno srečanje slovenske katoliške mladine na prvo nedeljo po binkoštih je tokrat posredovalo intenzivnejšo konfrontacijo z vsakoletnim geslom — tokrat so bile to človekove pravice. 700 mladincev iz vseh krajev dvojezičnega ozemlja je v Škocijanu prisostvovalo mladinske-mu dnevu.

Tradicionalno prireditve je otvoril kapelški kaplan Poldej Zunder, referent katoliške mladine. Predstavil je temo in obrazložil, zakaj so se odločili zanjo: letos se praznuje 30-letnica podpisa deklaracije o človekovih pravicah, katoliška mladina vztrajno podpira kampanjo za človekove pravice. Morda se komu zdi, da je ta tema bolj oddaljena, ali nihče ne ve, kdaj more postati tudi za nas še bolj aktualnega pomena, je dejal Zunder. Pri pripravljanih sestankih so skušali vsekakor motivirati mladino za ta problem.

Sledil je nastop Brazilca Paola Volkmerja ter Christoph Maubacha. Predvajala sta glasbene točke — ob spremljavi kitare sta zapela brazilске napeve. Pred-

stavila sta politično situacijo v Braziliji, predvsem sistematično uničevanje Indijancev. Volkmer je pripovedoval, kako večkrat dobijo Indijanci sladkor — nakar dotični drugi dan ne živijo več.

Stanko Olip je kot povezovallec nato predstavil Češko ter tamkajšnjo skupino Charta 77.

Človekove pravice v Avstriji tudi še marsikje niso prodrle v resničnost. S tem problemom se ukvarja posebna delovna skupina, v kateri vodilno sodeluje zgodovinarica prof. Erika Weinzierl. Na mladinskem dnevu so skušali nekateri prikazati in nakazati te probleme iz lastnega doživljanja: pričevali so ravnatelj dr. Reginald Vospernik (ki je pripovedoval o težavah, ki jih je imel z tako imenovanim združenjem staršev na podraveljski ljudski šoli, ko je hotel prijavit svojo hčerko k dvojezičnemu pouku), Milka Hartman (ki je poročala o preziranju starih: kaj bo ta stara škattla? ter o splošnem zasmehovanju starejših) ter Pavel Buch (doma iz Velikova; pripovedoval je, kako da velikovsko slovensko kulturno društvo ne dobi občinske dvorane, da bi predvajalo igre in priredilo koncerte; vse to gre že skozi leta, na-

Dvojezičnost - koristna za duhovni razvoj otroka

Ali se od otroka v predšolski dobi preveč zahteva, če se uči drugega jezika? Kako to vpliva na nje-

gov materin jezik? Ali se potem ne zna izraziti v nobenem jeziku? Pride morda potem v razdvojeno si-

tuacijo? Vsa ta vprašanja in slutnje so raziskali in razčistili na inštitutu za psihologijo univerze v Münchnu.

V široko zasnovanem poskusu so naučili v dvanajstih otroških vrtcih skupno 200 fantov in deklet najosnovnejšo znanje francoščine. S pripovedkami in slikanicami so mogli v najkrajšem času pridobiti otroke za dnevno polurne vaje. Po osmih mesecih so znali naši palčki nad 50 besed uporabljati v enostavnem besednem sestavu, po enem letu so znali že kratke verze in pesmice v skorajda čisti francoščini, po nadaljnjem letu pa so se že kar dobro pogovarjali v francoščini.

Znanje materinega jezika zaradi tega poskusa ni nazadovalo. Nasprotno: V primerjavi z istim številom otrok, ki se niso učili francoščine, se je pokazalo, da so dvojezični znali obnoviti pripovedke v svoji materinščini znatno bolj točno in spretno kot enojezično vzgojeni.

Zato bomo tudi mi koroški Slovenci izrabili to prednost dvojezičnosti in govorili s svojimi otroci v slovenščini in jih prijavili k dvojezičnemu pouku. Drugega deželnega jezika se bodo naši otroci naučili v ostalem pouku v šoli in pri igri s prijatelji. Pri taki dvojezični vzgoji bodo naši otroci dobili **boljši čut tako za slovenščino kot tudi za nemščino.**

K SLIKI:
„ZWEISPRACHIG IST BESSER“ (dvojezičnost je boljša). Tega se zaveda tudi Susanne Winder, tajnica pri odvetniku v Celovcu. Prijavila se je na tečaj „Slovenščina za nemškovogoreče“, ki ga vodi univ. asistent dr. Erih Prunč v Domu prosvete v Tinjah.

povedujejo demonstracije proti slovenskemu kulturnemu ustvarjanju). Dve drugi osebi, ki bi morali ravnatako pričevati iz svojih izkušenj glede človekovih pravic (prva je bila pretepena od žandarmerije v Škocijanu ob znani policijski akciji, druga pa je bila odpuščena z vajeniškega mesta, potem ko se je udeležila demonstracije za pravice koroških Slovencev).

Sledil je spomin na selske žrtve, obglavljene pred 35 leti. V ta namen je selski pevski zbor zapel „Lepo rožo“, selski žalostni del rožnega venca. Nato je recitiral Stane Rastresen, znani igralec, iz Cankarjevega Hlapca Jerneja. Navdušil in pretresel obenem je obiskovalce mladinskega dneva.

Nato je bil odmor; sledila je ma-

ša, katero je daroval kaplan Poldej Zunder. Pretresljiv je bil oder v ozadju — veja, prepletena z bodečo žico. V znak solidarnosti tistih, ki trpijo pomanjkanja človekovih pravic, so mladinci postavili rože v vazo, ki so jo potem spletili v pušljc.

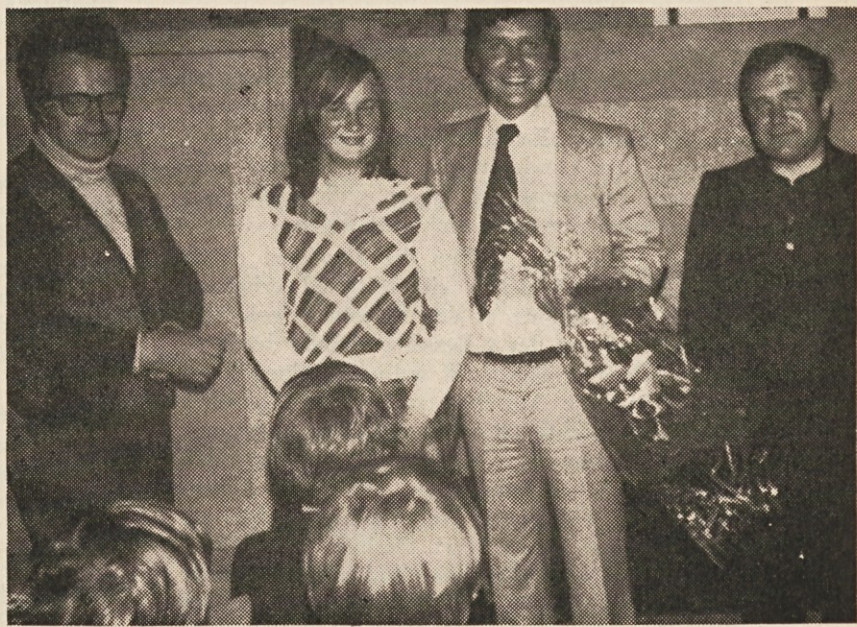
Popoldanski del sporeda je zopet začel Stane Rastresen z „Istrskim oslom“, oba Brazilca (Paola Volkmerja so pred 12 leti izgnali iz Brazilije) ter Magda Koren. Sledil je ples in incident: ker je Podjurski sekstet na prireditvi slovenske katoliške mladine igral le nemške viže, so jezni plesalci pobrali električne varovalke. Šele s tem so prisilili ansambel, da je upošteval slovensko besedo. — Z jazom sta nastopila še Danijel Stern ter Emil Krištof.

Narodni svet je obiskal privatni pouk slovenščine v Ukvah v Kanalski dolini

V soboto so slovenski otroci s starši vred slavili v Ukvah v Kanalski dolini zaključek tretjega leta, v katerem se poučuje slovenščina na prostovoljni bazi. Pouka, ki je sedaj sicer že v šolskih prostorih, toda v popoldanskih urah, se udeležuje približno trideset otrok. Zahvala za to požrtvovalno akcijo gre predvsem dvema rodoljuboma iz Kanalske doline. To sta ukevski župnik Mario Gariup, doma v Beneški Sloveniji, in krajan Salvatore Venosi, ki je po poklicu profesor na slovenski šoli v Nabrežini pri Trstu.

Slavnostna prireditev je bila v majhni in skromni vaški dvoranci nad zadružno mlekarno v Ukvah! Otroci so nastopili s petjem in recitacijami iz del Franceta Prešerna, Cankarja in letošnjega slavljenca Otona Župančiča. Kljub nenehnemu pritisku in potujčevanju s strani Italijanov in Nemcev(!) je bilo možno občudovati pri otrocih nepričakovano visoko raven poznavanja slovenskega knjižnega jezika.

Zaključne slovesnosti se je udeležila tudi delegacija Narodnega sveta koroških Slovencev, v kateri so bili predsednik dr. Matevž Grilc, osrednji tajnik Filip Warasch, njegov namestnik Karel Smolle ter tajnik Krščanske kulturne zveze Nužej Tolmajer. V znak solidarnosti so predstavniki Narodnega sveta koroških Slovencev podarili ukevskim otrokom zabavne mladinske

knjige, pa tudi zbirko pesmi koroške pesnice Milke Hartmanove pod naslovom „Lipov cvet“. Opozorcu je ob tem predvsem padlo v oči, s kakšnim veseljem so otroci sprejemali knjige, kar ponovno dokazuje požrtvovalno delo gospodov Gariupa in Venosija, ki vlivata otrokom veselje do domače slovenske besede.

Predsednik NSKS dr. Matevž Grilc je v svojem nagovoru poudaril povezanost med kanalskimi Slovenci ter Slovenci na Koroškem, ki je bila do konca prve svetovne vojne pogojena tudi po skupni

državi ter se še danes izraža v govorici, saj govorijo Kanalsčani lepo zilijsko narečje in v skupnih težavah v borbi za najosnovnejše manjšinske pravice. Predsednik NSKS je nadalje izrazil svoje zadovoljstvo nad privatno iniciativo učenja slovenščine, dokler jim tega država v osnovni šoli ne zagamči, kar bi bila njena dolžnost z ozirom na osimske sporazume. Slovincem iz Kanalske doline, posebno še iz Ukev, je zagotovil vso podporo Narodnega sveta koroških Slovencev in rekel je, da mora biti

(Dalje na 8. strani)

V manjšinskem vprašanju nič novega: kdaj pride napad na preostanke pravic?

Na torkovi seji Koroškega deželnega zbora se je v vpraševalni uri javila k besedi tudi FPÖ. Hotela je med drugim vedeti, kaj bo z izdajo tako imenovane „bele knjige“ o manjšinskem vprašanju, s katero naj bi Avstrija v mednarodni javnosti dobila neke vrste znak snažnebele čistoče (Nemci pravijo k temu zelo ustrezní Persilschein) in najboljšega reda v tem vprašanju.

Odgovoril je deželni glavar Leopold Wagner. Dejal je, da bo to vprašanje smatral kot povod za pogovor s kanclerjem o tej zadevi. Lastno koroško brošuro pa smatra deželni glavar trenutno za neoportuno (neugodno) in se je pri tem skliceval na sedanjo (proti-) manjšinsko zakonodajo. Treba je, je dejal Wagner, počakati, da mine faza miru, preden da se v manjšinskem vprašanju postavijo nove aktivitet.

„Aktivitete“ v manjšinskem vprašanju so bile doslej brezizjemno vse take, da so Slovincem več vzele kot pa so jim prinesle. Kakšne bodo naslednje „aktivitete“? — Ze ob sklepanju trenutne sedmojuljske zakonodaje, so nekateri hoteli spraviti (ali odpraviti) v „paket“ tudi manjšinsko šolstvo. Sicer je zakon o dodatni kvalifikaciji za ravnatelje dvojezičnih šol istega sed-

mega julija čisto na tiho prav tako padel, toda naslednja smer „aktivnosti“ gre čisto jasno po nadaljnjem zoževanju pouka materinega jezika. Da je ta strel namenjen v temelj slovenskega življenja na Koroškem sploh, se da z lahkoto ugotoviti: kajti že enkrat so hoteli odvzeti Slovenski gimnaziji bazo.

Slovensko gimnazijo bo v soboto obiskal tudi zvezni kancler dr. Bruno Kreisky. Pri tem se bo pogovarjal tudi z odborom Šolske skupnosti ter z Združenjem staršev. Eden od perečih problemov bo vsekakor tudi druga Slovenska višja šola za gospodarstvo. Kancler je tozadevno že dal prve obljube, koroški deželni glavar se je izjavil proti takšni šoli, češ da bi vzela sedanjemu (neslovenskemu; op ur.) kadru delovna mesta.

V intervjuju za dunajski katoliški tednik „Die Furche“ (ob posebni številki za Koroško) je izjavil Wagner tudi, da je zanj člen 7 avstrijske državne pogodbe z zakonom o narodnih skupinah rešen. Malo tednov poprej — vendar pred drugim forumom, ob sprejemu za jugoslovansko komisijo za vojaške grobove — pa je Wagner priznal, da le še ni ves problem rešen.

Prijavite otroke za dvojezični pouk!

Koroška ŐVP je menjala glavo

522 delegatov je bilo povabljenih na občni zbor koroške ŐVP zadnjo soboto v celovško koncertno dvorano. Kljub temu, da je obetal ta občni zbor biti dokaj zanimiv, saj je šlo vendar za izvolitev novega strankinega šefa, je več ko tretjina delegatov ostala doma ali pa že predčasno zapustila pri-zorišče. Tako je le 336 delegatov bilo aktivnih pri volitvah, Stefan Knafl je dobil 314 glasov. To je sicer 94 odstotkov oddanih glasov, a le 60 odstotkov vseh vabljenih delegatov.

Domnev za ta rezultat je več. Morda je bilo tej tretjini vseeno, kaj bo s stranko v bodoče, ker na cilj, ki si ga je Knafl zastavil, namreč zlomiti socialistično večino, tudi sami ne verjamejo. Drži tudi, da je strankin občni zbor bil eno samo dolgočasje brez vsakih najmanjših viškov. Tako je že v prvi polovici sporednih točk — po pol druge ure trajanju občnega zbora, večje število delegatov hrumelo k izhodu. Tega gibanja — kakor tudi ne celotnega žaganja Herberta Bacherja — ni moglo zadržati tudi nobeno trkanje dosedanjega strankinega šefa na lastne prsi že kar v uvodu svojega govora, da je koroška ŐVP prispevala svoje k preštevaniu manjšine in sedanji (proti-)manjšinski zakonodaji.

V kolikor obstaja proti Knaflu notranjestranskarska opozicija, se ni dalo docela jasno razbrati. Vendar nekateri opazovalci trdijo, da je tistih 22 glasov, ki niso bili oddani za Knafla, prišlo iz vrst delojemalske organizacije ŐVP, ŐAAB-ja, katere predsednik je Knafl po-

stal lani, ko so odvolili poslanca Suppana.

*

Takoj po občnem zboru so vsi seli že plakati v stilu „Strahler 75“ Wagnerja z Knaflvim portretom. Bo kaj novega razen novega obraza? V svojem krstnem nagovoru kot novi predsednik je dejal Knafl, da se bo zavzemal za „nemško in slovensko govoreče državljane naše dežele, z njihovimi upravičenimi željami ob upoštevanju medsebojne mere tega, kar se more od njih zahtevati“. — Programatičnih nagovorov ne gre precenjevati in ne podcenjevati. Knafl se v manjšinski politiki doslej ni preveč eksponiral. Herbert Bacher, ki zna kar dobro slovensko, je dajal tozadevne izjave in licitiral odstotek, nad katerim naj bi se začele manjšinske pravice, vztrajno navzgor

na 30 odstotkov. Pikanterija ob robu: veliko več odstotkov v deželi tudi nima njegova ŐVP in če bi padla kdaj pod njo — kar ob takih izjavah ne bi bilo čudno — bi morala po isti logiki biti oropana pravice do eksistence v javnosti. Knafl je od leta 1972 naprej tudi član koroške deželne vlade. Vendar ni znano, da bi kdaj kaj ukrenil oz. se izjavil proti Bacherjevi manjšinski politiki. Le enkrat se je javno izjavil konkretno k manjšinskemu vprašanju: ko so leta 1976 v Zahomcu po prihodu zmagovitih zahomških skakalcev z olimpiade izžvižgali nemški nacionalisti in nahujskanci slovenski nagovor predsednika zahomškega društva dr. Wiegele-ja, je Knafl v neki izjavi dal vso krivdo Wiegele-tu; v ostalem pa dejal, da se je treba pač ozirati drug na drugega. Upajmo, da v citiranih programskih stavkih

deželanom obeh narodnosti ni mišljen takšen obzir, da mora Slovenec molčati iz obzira do nemškega sodržavljanca, ki ne trpi slovenske besede v svojih ušesih.

Še dve posebnosti: Knafl, 50 let star, je postal naslednik mlajšega: Bacher je šele 48. Verjetno je bil tudi to eden od vzrokov za Bacherjev neuspeh, premagati stagnacijo svoje stranke, kajti Bacher je že v najmlajših letih (22) postal član prezidija Kärntner Bauernbunda in dve leti — kot 24-letnik — občinski strankin poglavar v Vetrinju. Z 31 leti je že bil član deželne vlade.

Druga posebnost pa je Knaflov življenjepis, ki so ga delili časniki na občnem zboru. Od treh vrstic o Knaflvi šolski izobrazbi (ljudska in glavna šola, učiteljsiše) sta kar dve posvečeni izvenšolskim postajam. Dobesedno: „1944—1945 Kriegseinsatz in Jugoslawien, Skijägerregiment 91, jugoslawische Gefangenschaft, Flucht“. Preteklost kot poročstvo za prihodnost torej.

nil nedavno manjšinsko konferenco v Vidmu, na kateri so se po svoji odločnosti in pripravljenosti zelo izkazali Slovenci iz Benečije in Kantske doline.

Po tajniškem poročilu je sledila temeljita diskusija, v katero so poslegli mnogi prisotni.

Drugi del sveta Slovenske skupnosti pa je bil posvečen programu in izbiri kandidatov za bližnje deželne volitve, na katerih se bo SSK predstavila na celotnem ozemlju dežele Furlanije-Julijske krajine. Določeni so bili kriteriji za sestavo kandidatnih list v vseh okrožjih, to

SSk se pripravlja na volitve

Pod predsedstvom Andreja Bratuža se je sestal deželni svet Slovenske skupnosti in razpravljal o političnem položaju v državi in v krajevnem merilu. V uvodnih besedah se je poklonil spominu umorjenega krščansko-demokratskega predsednika Alda Mora in med drugim poudaril, da nasilje, ki so ga tudi Slovenci občutili na lastni koži v raznih dobah, nikakor ne more obroditi dobrih sadov in ga moramo zato vsi najodločneje odklanjati.

V svojem tajniškem poročilu je Drago Štoka govoril o vrsti vprašanj in dogodkov, ki zadevajo Slovensko skupnost. Predvsem je razčlenil delovanje SSK v zadnjem obdobju in pri tem opozoril na pomen, ki so ga imeli v zamejstvu obiski delegacije SZDLS, ki jo je vodil predsednik Mitja Ribičič, ter delegacije Narodnega sveta koroških Slovencev pod vodstvom Matveža Grilca. Poseben poudarek je bil dan prvemu mladinskemu kongresu, ki je zelo dobro uspel in je

jamstvo, da bo narodno-obrambno delo javnih delavcev sedanje generacije našlo svoje naravne nadaljevalce med mlajšimi silami.

Deželni tajnik je tudi govoril o trenutnem položaju v raznih krajevnih upravah in poudaril pozitivno vlogo, ki jo SSK ima pri ohranjanju in podpiranju občinskih odborov, ki z naklonjenostjo spremljajo slovenska vprašanja.

Štoka je nadalje govoril o problematiki, ki zadeva deželni svet Furlanije-Julijske krajine in nato ome-

je v Trstu, Gorici, v Videmskem okrožju, v Tolmeču in Pordenonski pokrajni. O vsem tem se je razvila obsežna diskusija, ob koncu katere je deželni svet Slovenske skupnosti sklenil, naj bo nosilec liste dr. Drago Štoka, na drugem in tretjem mestu pa bosta kandidirala dr. Andrej Bratuž ter Gradimir Gradnik.

21

Aus dem Wilajet Kärnten

Orasch, langjähriger deutschnationaler Landtagsabgeordneter, für Bleiburg: Karl Ritter von Metnitz, Gutsbesitzer in Bleiburg, für Eberndorf: Josef Koberer, Oberlehrer in Eberndorf, für Eisenkappel: Karl Domnigg, Fleischhauer und Gasthausbesitzer in Eisenkappel, für Völkermarkt: Josef Nagele, deutschnationaler Reichsratsabgeordneter und Brauereibesitzer in Völkermarkt.

Wenn ferners im ständigen Ausschuss des k. k. Landeskulturrates gegenwärtig Alois Hönlinger, deutschnationaler Landtagsabgeordneter, als Präsident, Dr. Arthur Lemisch und Franz Kirschner, ebenfalls deutschnationale Landtagsabgeordnete, als Vizepräsidenten figurieren, wenn Karl Ritter von Metnitz, Ambros Wernisch, Franz von Knapitsch, Karl Kapeller, Dr. Viktor Waldner, als Ausschussmitglieder fundieren, so wissen die Slowenen, was sie zu erwarten haben. Jene deutschnationalen Größen, die die ärgsten politischen Feinde der Slowenen sind, haben auch über die wirtschaftlichen Interessen derselben zu entscheiden. Brauereibesitzer, Großgrundbesitzer, Hoteliers, Gastwirte, Fleischhauer, Kaufleute und Lehrer, Universitätsprofessoren sind also in Kärnten berufen, der Landwirtschaft Kärntens auf die Füße zu helfen: Eine Ironie, wie sie kaum größer gedacht werden kann. Ist denn das nicht ein klassisches Armutszeugnis für die wirklichen Landwirte Kärntens?

Richten wir nun unser Augenmerk auf die Tätigkeit des Landeskulturrates.

Statutengemäß ist Aufgabe desselben die Pflege des landwirtschaftlichen Bildungs- und Unterrichtswesens durch Veranstaltung von Wandervorträgen u. Kursen, sowie durch Mitwirkung bei der Verwaltung der landwirtschaftlichen Lehranstalten. Im J. 1911 wurden nun dementsprechend von 17 Fachkräften bei 140 Gauversammlungen u. 16 Wanderkurse veranstaltet: davon wurden nur einige vereinzelt in slowenischer Sprache gehalten, und zwar vom Tierzuchtinspektor Vinzenz Schumy und Bezirksobertierarzt Zanoškar. Von 32 landwirtschaftlichen Fortbildungskursen fanden in den Jahren 1910 und 1911 nur 4 in slowenischen Gemeinden statt und zwar in Egg, St. Margareten im Rosental, Mallesting und Nikolaus an der Drau.

Für die so wichtige Obstzucht ist in Kärnten der Obst-

bauinspektor Meyer, stationiert in Wolfsberg, angestellt. Da er der slowenischen Sprache nicht mächtig ist, so ist natürlich sein Wanderunterricht deutsch und ist meist auf deutsche Gegenden beschränkt. Im Jahre 1911 hielt er 14 Wandervorträge und 7 Baumwärterkurse von je sechstägiger Dauer in deutschen Gegenden ab; denn auch der Baumwärterkurs in Völkermarkt hatte ja für Slowenen fast keine Bedeutung. Die Slowenen waren daher gezwungen, eine eigene Kraft, selbstverständlich auf eigene Kosten, ausbilden zu lassen.

Was die landwirtschaftlichen Lehranstalten anlangt, so ist zu bemerken, daß in Litzlhof bei Gmünd eine solche besteht, dann eine Ackerbauschule in Klagenfurt, und 3 Winterschulen (Friesach, Wolfsberg und Völkermarkt). Für die Slowenen kann eigentlich nur die Winterschule in Völkermarkt in Betracht kommen. Leiter derselben war bis 1911 Vinzenz Schumy. Nach dessen Ernennung zum Tierzuchtinspektor für Kärnten wurde Anton Pohl als Leiter bestellt.

Die Unterrichtssprache derselben war deutsch. Obwohl im Schuljahr 1910/1911 17 Slowenen und 2 Deutsche, im Schuljahr 1911/1912 15 Slowenen und 1 Deutscher dieselbe besuchten. Der gegenwärtige Leiter der Schule ist übrigens ein Deutscher, der der slowenischen Sprache gar nicht mächtig ist. Dies ist umso unsinniger, als ja der Leiter der für die Slowenen bestimmten Schule naturgemäß auch sonst im slowenischen Jauntal Wanderunterricht erteilen sollte. Die Stimmung des Landesausschusses von Kärnten diesbezüglich wird trefflich dadurch charakterisiert, daß derselbe die Bitte des Herrn Anton Pohl um einen mehrmonatlichen Urlaub zwecks Erlernung der slowenischen Sprache in Krain rundweg abschlug.

Da nun Tierzuchtinspektor Vinzenz Schumy wegen des neuen Wirkungskreises nur wenig Zeit finden wird für slowenischen Wanderunterricht, da der des slowenischen mächtige Wanderlehrer Martinjak aus Kärnten verschwunden ist, so sind also die etwa 120.000 Slowenen mehr oder weniger jedes Unterrichtes so gut wie beraubt.

(Dalje prihodnjič)

Prijavite otroke za dvojezični pouk!

Ob pogrebu 5. Slomškovega naslednika

En samkrat sem imela srečo in čast, da sem bila na razgovoru pri pokojnem škofu Držečniku v njegovi rezidenci. Nekako pred deseti leti me je gospa Marija Stöger vzela kot spremljevalko s seboj, ko je želela z njim obravnavati neko vprašanje. Priznam, da sem to priložnost sprejela z veliko radostjo, upajoč, da tudi sama najdem v svojem položaju kak nov namig, ker se na Koroškem nisem čutila na pravem mestu. Sicer sem se vrnila nepotešena v tej zadevi, v srcu pa globoko pomirjena — in pripravljena vztrajati, kjer sem bila, in sem še danes.

Takrat me je notranje okrepil ravno škof Držečnik s svojo nepozabno udeleženo in pripravljenostjo, da mi pomaga, če bi bilo mogoče; tem bolj, ker je v meni videl Slomškovo častilko in poznavaiko po študiji, katero smo ravno tedaj pripravljali za tisk v nemščini in je izšla v Mohorjavi založbi za stoto obletnico naše kongregacije „mariborskih“ šolskih sester (1969).

Včeraj, 17. maja, pa sem bila — kot reporter za Nedeljo — na škofovem pogrebu v Mariboru, od katerega smo se vrnili v Celovec, tako, da sem ujela v provincialni kapeli komaj še zadnji konec šmar-nic.

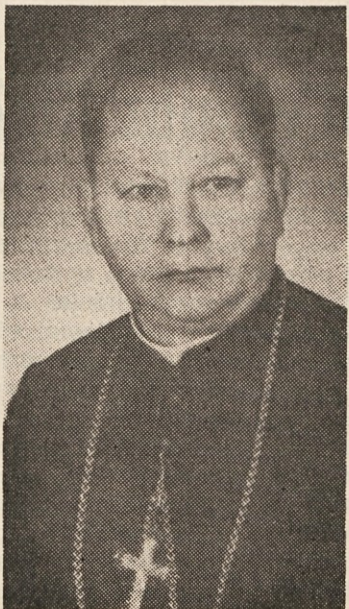
Ker naj o pogrebu poročam, menim, da smem biti osebna, v za-vesti, da to ustreza osebnosti škofa Držečnika; hkrati tako sledim tudi zgledu govornikov, ki so se tako pristržno poslavljali od njega, ko je krsto pred portalom stolnice na Slomškovem trgu obkrožala arma-da duhovščine z osemnajstimi škofi na čelu, ob udeležbi tisočgla-ve množice škofljanov in njih, ki so prihiteli od drugod, podobno nam.

Medtem ko smo skozi Kamnico privozili v mesto in po Gosposvet-ski cesti švignili mimo razpadajo-čega poslopja nekdanje „materine hiše“ naše kongregacije, sem se nekaj trenutkov čutila prestavljena v preteklost za več kot štirideset let — ko sem tu študirala učite-ljišče.

Škof je bil tedaj Andrej Karlin, za njim Ivan Tomažič, ki sem ga ob nastopu škofovske službe smela

celo pozdraviti v imenu gojenk, ko je prvič obiskal naš zavod.

Maksimilijan Držečnik se je tista leta pripravljaj na duhovništvo, na-to pa kaplanoval v Celju. Leta 1936 — ko sem po svojem noviciatu za-čela v Celju učiteljstvo — je prišel on za prefekta v dijaško semenišče v Maribor. Razumljivo torej, da mi

je ostal takrat še neznan, medtem ko ga sosestra iz Celja sedaj z veseljem omenja kot celjskega ka-plana.

Mikalo bi me zasledovati njego-vo nadaljnjo življenjsko pot spo-redno s tem, kje sem bila ista leta jaz; to pa bi vodilo predaleč, ko gre za to, da orišem pogrebno svečanost z osebnimi doživetji.

Pristali smo z avtom na parkirišču Glavnega trga, ko je le še pet mi-ploščadi, določene za sprevod s krsto.

nut manjkalo do treh. Hitro smo se razšli: rektor Kopeinig in župnik Cergoj k svojim, obe „tinčanki“ za-se, jaz zase.

Pred stolnico na trgu so milični-ki zadrževali široko reko ljudstva, da se ne bi razlila preko prazne

Koroška stvarnost — v NAŠEM TEDNIKU

V stolnico sem mogla samo ob strani. Tudi v njej, ob obeh stra-nah ladje od vhoda do oltarja, ne-prodiren pas ljudi, ki se je stalno širil. Zvem, da bodo poslovljni go-voiri pred svetiščem, pa se podam spet ven, z rahlim upanjem, da bi mogla kaj videti ali z ušesi „ujeti“ iz daljave. Medtem pa, ko sem dvi-gala in napenjala oči, da bi skozi množico ali nad njo mogla opazo-vati sprevod, ki se je vil preko ploščadi proti stolnici ter izginjal v njej, sem podzavestno sledila svoji potrebi, da se prerijem bliže. Nenadno se zavem razloga, ki naj bi opravičeval mojo „brezobzirnost“. „Sem reporter — za Koroško!“ In glej! Kar umikali so se mi ti dobri ljudje, tako da sem bila naenkrat ob duhovniškem sprevodu, ki je že stal. Tedaj pri zvočniku zadoni kot povelje: „Kdor želi govoriti, naj pri-stopi!“ Z beležnico v roki sem sle-dila govorom in beležila, pri tem pa se zlahka pomikala dalje — bliže in bliže vhodu.

Ko se je po govorih sprevod za-čel pomikati v cerkev, sem bila že kar eno z duhovščino. Miličniki ob strani so me gledali spoštljivo, kakor njo. Na stopnicah me je du-hovnik celo vljudno pustil naprej — in že sem bila v stolnici. Takrat pa za seboj opazim moškega z aparatom za slikanje, ki si tudi uti-ra pot. Duhovnik ob meni pa me vzpodbudi: „Pojdite, sestra, še vi dalje za njim!“ Tako sem se kar hitro znašla tik pred oltarjem, ki ga je obkrožalo kar osemnajst ško-fov. Pa še to, da nisem bila več sama s Koroškega! Tudi gospod Kopeinig z aparatom je — skoraj hkrati z menoj — dosegel isto me-sto.

Pozabila sem omeniti, da me je spotoma neki duhovnik opozoril: „Poglejte, sestra, stolnico znotraj, v novi obleki! — 10. maja, na 750-letnico škofije, so ob šestih zjutraj še čistili omet, nato pa je bila slo-vesna maša.“ — „Ravno pred ted-nom,“ omenim jaz, „danes pa pri-našamo škofa k večnemu počitku.“ „Da, obletnico pa je še dočakal!“ hvaležno pripomni duhovnik. Sama sem se ob tem globoko zamislila.

Sveta daritev se je bila že pri-čela, medtem ko se je s kora petje evangeljskih blagrov menjalo z

molitvami in branjem božje bese-de. — Že pred stolnico sem po-stala pozorna na glas in izgovarja-vo glavnega od škofov, ki je vodil obrede in tudi somaševanje. Sedaj dobim pojasnilo: „Apostolski nun-cij.“ In se zavem: Vse slovensko, pa tako lepo izgovarja, dasi mu je govorica tuja! V tem je hipoma stal pred menoj ves škofovski zbor v svoji mistični duhovni enotnosti, kjer „ni več Grka ne Juda...“, am-pak smo vsi eno v Kristusu“. Pre-pustila sem se doživetju, ki je osta-lo v zavesti vse do konca liturgič-nega dogajanja.

Po berilu, ki ga je oznanil po-možni škof mariborski, dr. Vekoslav Grmič, in po evangeliju iz ust škofa Stanislava Leniča, je metropolit dr. Jožef Pogačnik ganljivo pridigal in povedal toliko vzpodbudnega o svo-jem pokojnem sobratu v škofovski službi.

Ob koncu daritve pristopi k pul-tu eden od tujih škofov. V latinšči-ni bere, kar je prvi trenutek zvenelo kot žalni telegram iz Vatikana. A besedilo je izgrajeno in obširno. Kmalu mi je jasno, da govori škof iz Sombotelja na Madžarskem, vz-hodni sosed mariborske škofije, ter omenja tudi zadnje teritorialne spremembe pod prejšnjim sombo-teljskim škofom Jožefom Kovačem. Razen tega škofa iz tujine so

bili navzoči še: solnograški nad-škof Karl Berg, gornjeavstrijski škof Alojzij Wagner in naš, tj. krški škof dr. Jožef Köstner, ki je imel med bogoslužjem ves čas v roki naš ško-fijski molitvenik s pesmarico „Sla-vimo Gospoda“.

Ob sklepu je pomožni škof Grmič izrekel v imenu duhovščine, ljud-stva in svojem lastnem primerno zahvalo vsem, ki so z navzočnostjo ali besedo pri tem slovesu izrazili svoje spoštovanje in priznanje po-kojnemu škofu ter sočustvovanje številno prisotnim sorodnikom in ovdovali škofiji.

Sledil je še zadnji del pogreb-nega obreda, ko so v prezbiteriju med molitvijo in petjem spustili krsto v kapiteljsko grobnico. Po-zneje sem videla, da je za pre-grajo v prezbiteriju nekaj gradbe-nega dela še ne povsem dokonča-nega.

Niti tedaj ni bilo misliti, da bi spričo množice, ki je še hotela izkazati zadnjo čast zemeljskim ostankom tega „najbolj priljublje-nega med škofi v domovini“, mogla priti blizu in videti njegov grob.

Zato sem se počasi oddaljila, od-hajajoč pa sem mislila na ono pri-prošnjo med darovanjem, ki mi je šla najgloblje k srcu: „Škof Maksi-milijan prosi v oporoki vse odpu-ščanja. — Daj, Gospod, da tudi mi vedno spet odpustčamo drug dru-gemu. Prosimo te, usliši nas!“ ...

S. Mihaela Klun

VABILO

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu pristrčno vabi na

šolsko akademijo

ki bo v nedeljo, dne 28. maja 1978, ob 14.30 uri v Delavski zbornici (Arbeiterkammer) v Celovcu. Gimnazija obhaja 100-letnico rojstva velikega slovenskega pesnika Otona Župančiča pod geslom:

„ŽIVETI — UMRETI JE USODA NAŠA,
A CILJ NAM JE VISOKO POSTAVLJEN!“

Na sporedu so recitacije ter pevske in instrumentalne toč-ke s posebno spremno besedo, nadalje plesi po ljudskih motivih.

V prostorih pred dvorano bodo dijaki prodajali lastna ročna dela. Dobiček bo služil podpiranju dijakov. Svetujemo in prosimo, da si vstopnice pravočasno preskr-bite v pisarni Zvezne gimnazije za Slovence.

RAVNATELJSTVO

NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON

Milan Nikolić — Beograd:

20

Od popisa do taborišča

Kmalu nato je Fikrija porodila. Dobili so hčerko. Ajrula je bil radosten, bilo je to njegovo prvo dete. Z najožjimi sorodniki je odšel v Goce Delčev po Fikrijo in hčerko.

Ko so prispeli tja, je stala pred bolnišnico Fikrija. Brez deteta in vsa objokana.

„Ne dajo mi deteta. Obdržali so ga, dokler ne pod-pišeš, da si Bolgar,“ se je jokala Fikrija.

Ajrula je šel k ravnatelju bolnišnice Tatanovu.

„Prinesti moraš dokument od oddelka za notranje za-deve. Brez tega ne moreš dobiti deteta,“ je rekel Tatanov.

Niso pomagale ne prošnje ne prepričevanja. Moral je na milico.

„No, podpiši to prošnjo. Dobil boš novo legitimacijo in vse bo v redu,“ je rekel načelnik oddelka za notranje zadeve v Goce Delčevu Šopov.

V tem trenutku se je Ajrula spomnil lista, ki ga je do-bil z novim imenom, ga potegnil iz žepa in pomolil pred Šopova.

„To pomeni, da sem že podpisal.“

„To ni nič. Vsakdo ima lahko ta kos papirja,“ se je zadržil Šopov.

Po dolgem prepričevanju in pretnjah mu je Šopov izdal potrdilo, da lahko vzame hčerko iz bolnišnice. Neke vrste policijski reverz za rojeno dete.

EN NAROD — MOČNA DRŽAVA

Kmalu nato so Ajrulo poklicali na občino. Predsednik občine Donkov mu je pomolil natiskan formular, na kate-rem je pisalo:

Jaz, državljan ... prosim, da spremenim ime in da me vodijo kot pravega Bolgara, kar so bili tudi moji predniki.

„Tega jaz ne morem podpisati,“ je rekel Ajrula. „Ne moj oče ne ded ne praded niso bili Bolgari.“

„En narod — močna država,“ je razlagal Donkov.

„Kako more potem imeti sovjetska država 122 naro-dov, pa je kljub temu velika sila,“ je odgovoril Ajrula.

Donkov je podivjal.

„Od tu ne boš prišel ven. Ti si nezaslišano trdoglav. Poslal te bom naravnost v zapor.“

Donkov je dal izkaznico in krstni list za hčerko ... Uradno je bila že krščena. Imenovali so jo Kamelijo. Da bi le mogel priti ven, je prošnjo podpisal. A ni napisal, kako novo ime si hoče izbrati.

„Moram bežati,“ je sklenil Ajrula.

Tako je tudi napravil. 29. avgusta 1974 je ilegalno pre-koračil mejo.

SIN, PODPIŠI!

Ajrulova vas Gornja Drenova ima okoli 200 hiš in kakih 1000 prebivalcev. Vsi so dobili uradno bolgarska imena namesto muslimanskih. Ibraim Ajrulov, Nedžet Hodžov, Ibraim Pingov, brata Ehja in Ali Šarkovci in še kakih deset drugih so bili neko jutro pozvani v vaški magazin, da bi dobili prašek za škropljenje tobaka. Ko so se duri zaprle, so jim rekli:

„Ne morete ven, dokler ne podpišete.“

Ibraim Gospodev, oče štirih otrok, je šel neko jutro iz vasi. Opazil je džip milice. Skušal je zbežati, toda miličniki so ga zgrabili. Ukazali so mu, naj podpiše „prošnjo“.

Ko je zavrnil, so ga začeli tolči. Nezvestnega so ga od-vedli v Goce Delčev in zaprli v celico. Zatem so privedli še njegovega očeta.

„Sin, podpiši. Kdo bo hranil tiste štiri otroke?“

Ibraim je podpisal.

Isto se je zgodilo tudi Veliji Karalievu. Zdaj se Velija imenuje Samoil.

VAS V OBROČU

Vaški učitelj Azim Karasanov in brata Ahmet in Murat Pehlemanov so prav tako zavrnil to „pokristjanjevanje“. Najprej so jih odpustili, nato pa poslali v gozd sekati les. Ahmet je bil tudi obsojen na 10 mesecev prisilnega dela v kamnolomu.

Pravnik Šukri Hodžov je bil kaznovan še huje. Interni-rali so ga v vasi Krvoder v vračanskem okrožju.

Nekateri vaščani, kot Alim Čolakov, Šukri Skenderov, Kezim Karasanov in drugi so čakali na električni tok več let, dokler da so vzeli nova imena.

„To se ne dogaja samo v moji vasi Gornji Drenovi, ampak v vseh približno štiridesetih vaseh iz okolice,“ pri-poveduje Ajrula oz. Plamen. „V vasi Dobrinu je ob izhodu edinstvena ‚postaja‘. Nihče ne more tam mimo, ne da bi bil legitimiran. Iz ‚cone‘ ni izhoda brez bolgarske-ga imena.“

„In vse to počenjajo ljudje v najvišjih funkcijah v obči-ni Goce Delčev,“ nadaljuje s pripovedjo Ajrula. „Najhujši so podpolkovnik državne varnosti Nikola Jusef, predsednik Občinskega sveta Donkov, predsednik Občinskega komi-teja Karamatiev in dva civilista iz Blagojevgrada, ki pa za njuni imeni ne vem. V naši vasi Gornji Drenovi je glavni Džukri Pingov. Prej je bil šef ‚Hidrostroja‘, a so ga od-pustili zaradi poverljivosti. Ko se je ‚pokristjanil‘ in po-stal Venceslav, so ga ‚nagradili‘ s funkcijo predsednika Domovinske fronte (Otečestveni front) v vasi.“ (Dalje)

Solidarnostni komite: vseavstrijski časopis

V Salzburgu je bila za konec tedna konferenca solidarnostnih komitejev za pravice manjšin iz Gradca, Salzburga in Celovca ter Inicijativne skupine za pravice manjšin na Dunaju. Delegati so sprejeli naslednje poročilo za tisk: „V Salzburgu je bila 20. in 21. maja konferenca solidarnostnih komitejev za pravice manjšin, ki so na njej sodelovali tudi opazovalci obeh slovenskih osrednjih organizacij (Narodni svet je zastopal Franc Katnig, Zvezo slovenskih organizacij pa Peter Wieser) in opazovalka iz Innsbrucka. Na konferenci so se posvetovali o aktualnem položaju gibanja za pravice narodnih manjšin v Avstriji in obravnavali pereča vprašanja tega gibanja. Sklenili so načelen katalog zahtev pod geslom „Popolna enakopravnost za narodne manjšine v Avstriji“, ki določa osnovno usmeritev dela solidarnostnih komitejev. Nadalje so sklenili, da začnejo izdajati časopis v vseavstrijskem merilu, ki naj bi redno z živim poročanjem o narodnem življenju manjšin in njihovi vsakodnevni diskriminaciji ustvarjal javno mnenje v prid enakopravnosti manjšin. Prva številka naj bi izšla v začetku julija. V podporo in v zagotovitev izdajanja bo izvedena zbiralna ak-

cija. Za nadaljnje delo v javnosti so sprejeli sklep, da ob aktualnih prilikah in o omejenih temah, npr. o šolstvu, izdajo brošure s temeljnimi in zaobsegajočimi informacijami.

Konferenca je pokazala, da klic po popolni enakopravnosti narodnih manjšin po sprejetju zakona o narodnih skupinah s pripadajočimi odredbami ni utihnil. Ponovno so na konferenci podprli manjšinske organizacije, ki zavračajo to protimanjšinsko zakonodajo, in enoglasno določili, da delo komitejev v prvi vrsti usmerijo na odpravo vseh protimanjšinskih ukrepov vlade in upravnih oblasti in na propagiranje in podpiranje pravičnih zahtev

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 150.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce štev. 2, 9065 Zrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

manjšin. Posebej so na konferenci obsodili tekoči val procesov proti pripadnikom slovenske manjšine in zahtevali njihovo takojšnjo ukinitve. V ta namen bodo komiteji v naslednjih mesecih okrepljeno podprli tekočo zbiralno akcijo obeh slovenskih osrednjih organizacij za pokritje procesnih stroškov.

V petek pred konferenco pa je solidarnostni komite v Salzburgu priredil na salzburški univerzi kon-

cert znanega slovenskega pevskega zbora „Danica“ iz Šentvida v Podjuni. Prvo tovrstno prireditev v Salzburgu, ki naj bi tudi salzburški javnosti predstavila kulturno dejavnost slovenske manjšine na Koroškem, je zbrano občinstvo navdušeno pozdravilo. V okviru prireditve je Harald Irlberger bral svoj znani monolog „Z rjavo tinto“, trio „Korotan“ je zaigral nekaj koroških narodnih.

Del Vedernjak bral v klubu KDZ

Tretji literarni večer, ki ga je priredil kulturni odsek Koroške dijaške zveze v četrtek, 18. maja, je potekel prav tako v zanimanju poslušalcev kot večer Milke Hartmanove ter Florjana Lipuša in Gustava Januša. Tokrat se je dijakom predstavil s svojimi deli Del Vedernjak, nekdanji učitelj, sedaj literat.

Že zato, ker je prvič nastopil pred slovensko publiko, je zbudil zanimanje med dijaki, kar je potrdila številna udeležba.

Predstavil se je tudi s svojo pesniško zbirko „Kärntner Herbst — meine Beschäftigung mit dem weichen Kärntner Unterleib“, ki je izšla pred kratkim v založbi kluba „mladje“.

Del Vedernjak se je rodil 1952 v Železni Kapli, študiral nekaj časa psihologijo, poslovodja nočnega bara na Dunaju, publicistiko, sodeloval pri avstrijskih in angleških

filmih, bil socialni delavec v Nemčiji. 1976 se je vrnil na Koroško in živi sedaj v Goselni vasi kot svobodni pisatelj. Piše pesmi, pripovedi, radijske igre, prireja branja.

Kot običajno, je tudi temu večeru sledila diskusija, ki se je usmerila na področje manjšinskega vprašanja koroških Slovencev ter na spodbudo slovenskega literarnega ustvarjanja dijakov.

Ker so pretekli literarni večeri bili za dijaake dokaj zanimivi, bo odbor v bodoče priredil še nadaljnje večere z nemškimi, kot tudi slovenskimi avtorji.

Knjigo „Österreich und seine Slowenen“ Vam posreduje tudi uredništvo Našega tednika. Dopisnica zadostuje.

ZAHVALA

Vsem, ki so spremljali našo Rupijevo mater Uršulo Krušič na zadnji poti na velinjsko pokopališče, se po tej poti zahvaljujemo. Posebna zahvala velja vsem duhovnikom, prav posebej še gg. Rudolfu Safranu ter domačemu župniku Leopoldu Kasslu ter cerkvenim pevcem za ubrano petje.

Žalujoča Rupijeva družina

OBVESTILO

O SPREJEMNEM IZPITU V 3-LETNO STROKOVNO ŠOLO ZA ŽENSKO POKLICE

Vodstvo Strokovne šole za ženske poklice šolskih sester v Št. Jakobu v Rožu, sporoča, da po odloku Koroškega deželnega šolskega sveta sprejemni izpit ne bo šele 7. julija, kakor je bilo določeno prvotno, temveč že v PONEDELJEK, 29. maja 1978, ob 9.30.

Ker je prostih še nekaj mest, je možno, da se k izpitu javijo še tiste, ki se doslej še niso mogle dokončno odločiti.

K sprejemnemu izpitu naj prinesejo s seboj domovnico (Staatsbürgerschaftsnachweis), rojstni list in pisalne potreščine.

Vodstvo šole

Pisma bralcev:

SPOŠTOVANO UREDNIŠTVO!

Članek o spominski proslavi velikemu koroškemu Slovincu Antonu Janežiču (NT 14, 6. 4. 1978) me je prizadel, ker sem čutil neko ost, ki nima ničesar opraviti z odkritjem spominske plošče v lopici šentjakobske farne cerkve.

Leta 1937 sta oskrbela prevoz in prekop s šentrupeškega pokopališča v Celovcu na domače pokopališče v Šentjakob moja sorodnika dr. Karel Pečnik, zdravnik na Dunaju, in dr. Anton Janežič, zdravnik na Bledu. Ostanke je pripeljal iz Celovca mrtvaški voz. Ker pa pot do cerkve na hribu še ni bila toliko urejena, sva z bratrancem Janezom Janežičem nesla krsto na pokopališče. Tam je potem tedanji župnik Franc Šenk v najožjem krogu blagoslovil krsto in grob.

Takratne razmere — pol leta navrh je Avstrijo zasedel Hitler — pa niso dopuščale, da bi tudi postavili ustrezen spomenik. Kmalu zatem je izbruhnila druga svetovna vojna. Dr. Pečnik in dr. Janežič, glavna pobudnika za prekop v domačo zemljo, sta med vojno umrla. Po vojni smo se potem trudili mi iz domače hiše, da bi dobil Anton Janežič v Šentjakobu ustrezen spomenik.

Pri Mohorjevi in v okviru Narodnega sveta — bil sem odbornik in podpredsednik — sem skušal, da bi dali ime za postavitev spominske plošče in besedilo. Bil sem prepričan in sem tudi danes, da naj to oskrbi kaka narodna ustanova. Zelo sem bil pa hvaležen, ko je prišel profesor Janko Messner

in ponudil za Društvo slovenskih pisateljev v Avstriji sodelovanje pri postavitvi spominske plošče.

Po njegovi zamisli naj bi bili odkrili spomenik že pred letom dni. Ker pa iz tehničnih razlogov po moji razsoji česa takega ni bilo mogoče napraviti za štiri tedne, je bila stvar odložena na jesen 1977. Tedaj sem se jaz povezal s kamnosekom — kamen je bil že pripravljen — in sem predlagal, naj bi odkrili ploščo šele spomladi 1978. Bilo bi to torej ob 150-letnici rojstva Antona Janežiča, ki se je rodil decembra 1828.

Za družino:

Janko Janežič, Avgusta Janežič

UNVERSTÄNDLICH

K ukinitvi procesa proti štirim Selanom je KTZ objavila komentar, kjer je rečeno, da je korak zveznega predsednika nerazumljiv. Pliberški mandatarij EL so nato poslali uredništvu KTZ pismo bralca, ki pa ni bilo objavljeno. Tako ga objavljamo mi:

In der Nr. 98 vom Samstag, 29. 4. 1978, nimmt Mario Messner zur Entscheidung des Herrn Bundespräsidenten Dr. Rudolf Kirchschläger in Angelegenheiten des Strafverfahrens gegen jene 4 Kärntner aus Zell Pfarre/Sele Fara Stellung, welche am 14. Nov. 1976 auf ihre Art gegen die Diskriminierung österreichischer Staatsbürger slowenischer Muttersprache protestierten. Wir kommen in diesem Zusammenhang um die Feststellung nicht umhin, daß aus unserer Sicht vielmehr die Schreibweise des Herrn Mario Messner unverständlich ist. Warum verschweigt Herr M. Messner den Ortstafelsturm vom Herbst 1972 und die damit verbundenen Rechtsfolgen in einem Rechtsstaat? Glaubt er wirklich, daß sich Österreich ohne Verlust seines internationalen Ansehens hier eine andere Vorgangsweise leisten könnte? Wir begrüßen die Entscheidung unseres Staatsoberhauptes in der Überzeugung, daß er mit seiner Vorgangsweise das Ansehen unserer Republik Österreich nicht schmälerte, sondern wieder etwas steigerte!

GEMEINDERÄTE DER EL-PLIBERK/BLEIBURG

SLOVENEK JE TEŽAVA

V torek minulega tedna sem imel čast visokega obiska. Prišel je k meni župan, g. Alois Drobšč (Škocijan). G. Drobšč je bil menda nagovorjen od višjih uradov, da bi name vplivali v svoji zadevi glede civilne službe, v kateri zahtevam dostavo vsakega uradnega pisma v slovenščini, ker smatram to za eno izmed osnovnih državljanskih pravic koroškega Slovence. Prosil me je — z njim govorim slovensko —, naj pridem na razgovor in naj ne zahtevam slovenščine. Vprašal sem ga, kako more svojo „nedemokratsko prošnjo“ utemeljiti. Mislim, da je navedel čisto banalne razloge; skoraj ne moreš govoriti o razlogih:

1. rekel je, da to, kar jaz zahtevam, pomeni za Avstrijo težavo; (to se pravi, vsak koroški Slovenec je za našo državo težava),

2. trdil je, da je to, kar jaz delam, goli fanatizem; čez petdeset let pa bom drugače mislil (hotel je povedati: „Ne boš več Slovenec“);

3. ko sem mu pa odvrnil, da ima nalogo skrbeti tudi za Slovence v škocijanski občini, me je vprašal, kaj mislim, kako dolgo bi potem še bil župan (Škocijan je že znan po „tafelsturm-führerju“ Jesseju); da mu je pomagala Slovenska stranka do županskega stolčka je sploh preslišal...

Priznati mu pa moram, da govori s svojimi „gemeindegörgerji“ slovensko (svojo slovenščino imenuje sicer „Windisch“), kljub temu je napačnega prepričanja: Škocijan je pristno nemška občina; uradno (!) seveda.

Janko FERK, Podgrad

ODPRTO PISMO LAŽNEMU REPU V „PROBLEMIH“

V najnovejši številki glasila koroške dijaške zveze „Problemi“ je bil v satiričnem vložku „Repek“ objavljeno vprašanje: „Zakaj je učitelj Jožko Hudl svojčas odstopil kot predsednik Krščanske kulturne zveze? Zakaj je sedaj podpredsednik Slovenske prosvetne zveze? — Repek: Ker je moral hoditi na seje KKZ na lastne stroške. Pri SPZ pa dobi kilometrino in sejnino. Pri KKZ tudi dnevnic ni bilo!“

Uredništvo

V zadnji številki glasila Koroške dijaške zveze, mi neki rep(ek) podtikuje, da sem kot predsednik Krščanske kulturne zveze odstopil zaradi tega, ker nisem tam dobil kilometrino in menda

PRIREDITVE

ZKP in KO ZSM-Pliberk Vas vabita na

SPOMINSKO SVEČANOST

ob priliki ponovnega odkritja partizanskega spomenika na Komeljnu 13. padlim partizanom pri Apovniku,

ki bo 28. 5. ob 10. uri dopoldan.

V okviru te svečanosti bo tudi KONCERT partizanskega pevskega zbora iz Trsta, 27. 5. ob 18. uri v šoturu pri hranilnici in posojilnici v Pliberku.

Po koncertu družabno srečanje s preživelimi borci iz Komlja. Zvečer bomo skupno napravili kres v spomin vsem padlim za svobodo proti fašizmu.

Zberimo se, poklonimo se jim, saj so darovali za nas najdragocenejše, kar so imeli... svoje življenje.

Krajevni odbor Zveze slovenske mladine in Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ iz Bilčova prirejata skupno s Slovenskim planinskim društvom v Celovcu

POHOD

KRIŽEM KRAŽEM PO GURAH

Zbirališče: v nedeljo, 4. junija, ob 7.30 uri pri Košarju (gostilna) na Gori. Izletnike bodo vodili priznani vodiči in poznavalci Gur. Obiskali bomo celo vrsto izredno zanimivih krajev, med njimi Sedlaže, Racovo in Čečej — tri razgledne točke, ki imajo svede, da so med najlepšimi na južnem Koroškem. Po povratku na izhodiščno točko, bo pri Košarju prijetna družabnost. Pristrčno vabljeni!

ČESTITAMO!

Uradna Wiener Zeitung je objavila, da je postal ravnatelj ljudske šole v Šentprimožu Franc Sadnikar višji študijski svetnik. Čestitamo!

zaradi tega prešel kot podpredsednik k Slovenski prosvetni zvezi. Čeprav bi se ne splačalo odgovarjati takemu produktu nesmisla, pa je zaradi podtikavanja in grobe laži to kljub temu potrebno.

1. Kot bivši odbornik in aktivist KDZ lahko trdim, da smo reševali druga bolj efektivna vprašanja in nismo delali probleme s „Problemi“ in neosnovano napadali vseppek.

2. Glede „odstopa“ kot predsednik KKZ predlagam, da uredniški odbor „Problemov“ povpraša pri KKZ, kako in zakaj so me kot 21-letnega izvolili, ko niti nisem bil prej tam odbornik niti v njo vključeni organizaciji. Jaz si o tem še danes nisem na jasnem. Kilometrine in dnevnic res nisem dobival in jih tudi nisem pričakoval.

3. Kilometrine nisem niti dobil niti pričakoval, ko sem v letih 1969—70 za KDZ režiral „Dnevnik Ane Frank“ (110 km na eno vajo, 25 vaj in predstavi skupaj), niti ko sem se z lastnim avtom peljal v Trst in Gorico, ravno tako za KDZ.

4. In ko je že ravno moja neizplačana (KKZ, KDZ) in izplačana kilometrino (SPZ) vzrok nesramnih podtikavanj, prepuščam neizplačano kilometrino in dnevnic uredniškemu odboru „Problemov“ z namenom, da se šolajo v zdravem humorju, v objektivnem poročanju in v uporabljanju svoje delovne energije za to, kar mi VSI vsak dan javno poudarjamo: za skupno delo in borbo v dobrobit slovenske narodne skupnosti, ne pa za blatenje posameznih organizacij in posameznikov, ki podira vse napore.

5. Pred leti mi je nekdanji odbornik KDZ in sedanji odbornik NSKS dobesedno dejal: „Naša generacija pri KDZ je bila že zmožna, kar pa je za nami pa ni nič!“ Tedaj sem mu oporekal, a kmalu mu bom moral verjeti.

Jožko Hudl

„La chanson réunit les peuples“

Zbor Jakob Petelin-Gallus gostoval v Franciji

Po dvodnevem potovanju iz Roža, Podjune in Zilje so se — pevke, pevci in spremljevalci — znašli v domači družbi Slovencev, ki so se že deloma rodili v Franciji. Pod geslom „Pesem doni — brate druži — La chanson réunit les peuples“ je nastopil zbor Jakob Petelin-Gallus pod vodstvom Janeza Kampuša v Merlebachu na Lotrinškem. Povabilo jih je društvo „Jadran“, ki šteje nad 600 članov, med katerimi je skoraj tretjina lotrinških Nemcev. Za koroške Slovence je to članstvo Nemcev v slovenskem kulturnem društvu skorajda nerazumljivo, v Merlebachu pa imajo tako dobre medsebojne stike, da se družijo celo v društvu in skupno pojejo slovenske pesmi. Tako je mogel predsednik Jadrana Jože Zdravič, ki je prišel leta 1958 v Francijo, pozdraviti tudi lepo število nemškogovorečih članov svojega društva. V prvem delu koncerta je napovedovala pesmi Irenca Maršič, hčerka organizatorja Gallusove turnee, v drugem delu se ji je priključila s povezovalnim besedilom izpod peresa dr. Franceta Vrbinca Andreja Zikulnik. Dr. Vrbinč je v svojem besedilu predstavil poleg pesmi tudi še okolje, v katerem je nastala in v katerem živimo koroški Slovenci.

Po prireditvi so se pevci porazdelili po družinah, pri katerih so se v zelo prijetnem krogu mogli pomeniti še o tem in onem. Zvedeli so, da je Merlebach rudarsko mesto z enim največjih premogovnih rudnikov Evrope. Proizvajajo 12 milijonov ton zelo dobrega premoga letno in imajo zelo moderno industrijo predelave tega premoga. Rovi so skupno nad 400 km dolgi in segajo preko meje na območje Zvezne republike Nemčije. Po prvi svetovni vojni se je preselilo večje število Slovencev v te kraje — s trehobum za kruhom — danes že gospodarijo njihovi sinovi, ki so se že rodili v novi domovini. Veselilo je Gallusovce, da vnuki teh izseljencev iz časa svetovne gospodarske krize tudi še znajo slovensko.

Francija še danes ne prizna tujih diplomov in spričeval in vsakdo, ki se preseli v Francijo, mora začeti „čisto spodaj“. Otroci izseljencev po 1. svetovni vojni se dobro spominjajo težkega življenja v novi domovini, čeprav so se sami že dobro opomogli in so po večini zdravniki, strokovni delavci, inženirji itd.

V tem predelu Francije (Alžaška-

Lotrinška) so bili do 1918. leta in od 1941 do 1944 Nemci na vladi. Domačini pravijo, da so bili tedaj, ko so bili zasedeni vojaško od Nemcev, Nemci, zdaj, ko so pod Francijo, so pa Francozi. Čeprav domá še pogosto govorijo nemško, nimajo v šolah pouka v nemščini in mislijo, da bo nemščina v tem kraju kmalu zamrla.

Na binkošno nedeljo so bili Gallusovi pevci gostje pariških Slovencev. Nekaj sto poslušalcev se je zbralo po skupni maši (v spomin na mariborskega škofa Držečnika, ki je dan poprej umrl), da prisluhne koroškemu pevskega zboru, ki je „pričaral domovino v Pariz“, kot je to naglasil organizator koncerta Nace Čretnik. V svojih pozdravnih besedah je bodril koroške Slovence, da naj ostanejo zvesti svoji materini besedi, ker so globoko zadolženi selskim žrtvam, ki so dale svoje življenje za svoj narod. V francoščini je gostom obrazložil tako zbor sam kot tudi Koroško in Avstrijo. Med drugim je citiral francoskega pisatelja Jeana Bodina, ki je napisal leta 1576 v svojih razpravah o raznih oblikah vladavin: „... Toda nič ni podobnega temu na Koroškem, kjer še danes moremo videti granitni kamen (na travniku v bližini St. Veita), na kateri sede kmet, ki mu ta vloga

dedno pripada; v desnici vodi črno kravo, v levici mlado kobilo, okrog njega pa stoji ljudstvo. Tisti, ki bo postal knez, koraka s številno gosposdo. Oblečena je v rdeče, knez sam pa je oblečen kot berač v navaden prt. Na kamnu sedeči zakliče v slovenskem jeziku: Kdo je ta, ki se tu naglo približuje? Ljudstvo odgovori: To je naš knez. Tedaj vpraša oni: Je pravičen? Mu je mar blagor dežele? Je svoboden, častivreden, živi verno? Odgovorijo mu: Je in bo. Tedaj kmet kneza rahlo udari po licu, s čimer se osvobodi vseh javnih dajatev in knez zasede kameniti prestol, zamahne z mečem in v govoru obljubi ljudstvu, da bo pravičen. V tej obleki se podá k maši, potem prejme knežjo opravo in se vrne na kamen, da sprejme izraze vdanosti in zvestobe.“

Koncert v Parizu je brez dvoma zelo uspel, posebno je treba omeniti soliste Mojco Hribernik, Eriko Knappitsch ter Janka Zerzerja. V odmoru je tudi tokrat (kot v Merlebachu) nastopil „trio Gallus“ (Uši Kelih, Magda Koren, Peter Hribernik, Aleš Schuster, Janez Tratar in Toni Schellander) z venčkom domačih pesmi in napevov in publiko zelo navdušil, čeprav je na tej turneji prvič nastopil. Želeti bi bilo, da se še resno posveti delu in

nastopi tudi pri nas na Koroškem.

Omeniti je treba še, da je bila v Parizu povezava bolj šibka in bi gotovo besedilo dr. Vrbinca znalo prikazati še bolj Koroško in njene Slovence. Po koncertu so se še zavrteli ob polkah in valčkih „Pariških slavčkov“ in doživeli pravo pariško noč v domači družbi, kot kje v Globasnici. Dan navrh so si ogledali najvažnejše zanimivosti Pariza pod vodstvom hudomušnega g. Flisa ter patra Edija. Sklenili so, da se bodo kaj kmalu spet popeljali v to očarljivo mesto in poskusili doživeti še tisto, kar so zaradi pomanjkanja časa morali tokrat izpustiti.

Pot v Rož, Podjuno in Zilo se je bolj vlekla, ker so pač spet zaradi pomanjkanja časa ustavili grede samo dvakrat: ogledali so si romarsko cerkev Ronchamp, ki jo je pred 20 leti zidal znameniti švicarski arhitekt Le Corbusier (1887—1965) in je že v tem kratkem času postala edinstven primer klasične arhitekture. Druga postaja je bila vas Einsiedeln v Švici, kjer so prespali in se duševno spet pripravili za domovino. Preko Predarlške, kjer so morali pustiti zvesto spremljevalko, so se peljali na Tirolsko, preko Brennerja na Južni Tirol (kjer so občudovali popolno dvojezičnost) in odtod na Koroško.

F. K.

Koncert Slovenske in vetrinjske gimnazije

Pogostokrat se čuje, da je premalo stikov med dijaki Slovenske gimnazije in drugimi gimnazijci na Koroškem. Ravno taki stiki bi lahko pomagali odstranjevati razne predsodke, ki tudi ovirajo boljše sožitje obeh narodov na Koroškem. Prejšnji petek, 19. maja 1978, dopoldne je bil v Glasbenem domu v Celovcu koncert mladine, ki sta ga oblikovali Slovenska gimnazija in vetrinjska gimnazija. Prireditelj je bil Deželni šolski svet za Koroško ob podpori Deželnega mladinskega sekretariata pri koroški deželni vladi in Glasbene mladine Koroške.

Predsednik Deželnega šolskega sveta Karl Kircher je v svojem pozdravnem nagovoru poudaril, da je to že tretja tovrstna skupna prireditve Slovenske gimnazije in še kake koroške gimnazije (prej Volšperk in Špital ob Dravi). Take skupne prireditve so pozitiven prispevek k notranjekoroškemu dialogu in boljšemu medsebojnemu razumevanju. Zahvalil se je vodje obeh gimnazij, dr. Reginaldu Vosporniku in prof. Rudolfu Scher-

zerju, strokovnemu nadzorniku dr. Valentinu Inzku, tistim, ki so pripravili posamezne točke ter Deželnemu mladinskemu sekretariatu (prof. Helmut Adlassnig). Med navzočimi je pozdravil poleg učencev obeh šol prelata Aleša Zechnerja kot škofovega zastopnika, nadzornika Frölicha kot zastopnika evangeličanskega superintendenta, zastopnike šolskih oblasti z deželnim šolskim nadzornikom prof. dr. Alfredom Scherbantinom na čelu, kulturnega referenta pri deželni vladi dr. Güntherja Mittergradnegerja, delegacijo berlinskih učiteljev in celovškega župana Leopolda Guggenbergerja.

Glasbeni del so oblikovali zbor Glasbene mladine (luventus musica) in pevci vetrinjske gimnazije pod vodstvom prof. Rudolfa Scher-

zerja, Mladinski zbor 3. a razreda in Mešani mladinski zbor Slovenske gimnazije (prof. Jožko Kovačič), Irena in Roman Verdel ter ansambel Drava. Prav posebej so „vrezale“ duhovne pesmi (spiritual) ameriških črncev, iz katerih je čutiti bridko usodo, ki so jo morali trpeti kot sužnji; svoje tegobe so zlili v pesem-molitev. Bučen aplavz so pozele tudi dijakinja Slovenske gimnazije z nastopom „Gimnastika včeraj — gimnastika danes“ (pripravila prof. Maja Kupper).

Upati je, da bodo taki skupni koncerti dejansko pripomogli k boljšemu razumevanju med mladino, v tem primeru gimnazijsko. S tem da podrobneje spoznaš sosedo, njegovo delo in življenje, se ga tudi naučiš bolje ceniti in pravično soditi o njem.

Vogrče: Materinska proslava

Že dvajsetič zaporedoma so letos Vogrče z materinsko proslavo počastile svoje matere. Marsikatera deklica, ki so v začetku sodelovale pri proslavi, so danes že same matere in njihovi otroci nastopajo pri materinski proslavi. Tako gre prehod iz roda v rod ne le po družinah, ampak tudi po kulturnem delu in po zunanjem izrazu ljubezni in hvaležnosti do mater. Koliko veselja, prisrčnosti in zadovoljnosti so prinesle proslave, pa tudi koliko dela, truda in požrtvovalnosti!

Po pozdravu župnika Vinka Zaleleta so vogrški najmlajši šolarji: Komanova Marija, Vunčkova Marija, Nahbarjeva Anamarija in Cerabov Edi pozdravili z deklamacijami in pesmijo mamice, jim voščili in s cvetjem obdarili. V pesmi „Naša hiša“ so izrazili otroci, kako temno in žalostno je, če mame ni doma, pa kako veselo, sončno je, ko mama zopet je doma. V pesmi in rajanju „Mi se imamo radi“ in „Kadar boš ti rajžat šel“ je bilo mnogo veselja in hudomušnosti.

Spevoigrlica „Mojca Pokraculja“ je zelo prijetna, otroško pravljica. Poleg Mojce nastopajo živali: muha Pobrenčulja, žaba Poskakulja, zajček Trepetalček, lisica Zvitatica in medved Godrnjač. Mojca vse

sprejme pod streho v svoj piskrček, toda lisica tatica ukrade medvedu med in povzroči tako zmešnjavo, da posoda počí. Trije dijaki iz Vogrč so pokazali svoje talente v smešnici „Neustrašeni in Bojazljivec“ in poskrbeli za smeh.

Najlepši, a tudi najtežji del sporeda so nudila različna raranja. Predno so male nerodne nožice ubogale, da so se pregibale po taktu in vse enotno v umetnih gi-

DOM v TINJAH

ROMANJE ZA UDELEŽENCE IZ PODJUNE V NOVO ŠTIFTO NA DOLENJSKEM IN NA RAKOVNIK PRI LJUBLJANI

v soboto, 3. junija 1978

Vozi: avtopodjetje SIENČNIK

Cena: šil. 150.—

Prijave sprejema 9121 Dom v Tinjah, tel.: 0 42 39 - 642, do 20. maja Števílo je omejeno!

ROMANJE V MARIA LORETTO (največja Marijina božja pot v Italiji) — v SAN GIOVANNI (kjer je živel in deloval pater Pij), na MONTE CASINO (benediktinski samostan, ki ga je ustanovil sv. Benedikt) — RIM — ORVIETTO — PADOVO

od ponedeljka, 5. junija, do ponedeljka, 12. junija 1978

Cena: šil. 2270.—

Vozi: avtopodjetje SIENČNIK

Prijave: sprejema Dom v Tinjah do 23. maja

Prijavljenci dobijo točnejši raspis

Duhovni vodja: g. Anton Cvetko

V soboto, 17. junija

ROMANJE NA SV. VIŠARJE

za župnije Suha, Žvabek, Pliberk, Kazaze

V soboto, 24. junija

ROMANJE NA SV. VIŠARJE

za župnije Šmihel, Globasnica, St. Lipš in Dobrla vas

bih, je bilo potrebno veliko vaj in potrpežljivosti. Pregovor pravi: „Vaj naredi mojstra“, to velja posebno pri rajanju. Prvi raj „Kolo mladosti“ je bil otroško razposajen, da bi se še stari radi pridružili veselju otrokom. Še bolj navdušeno so otroci zarajali v rajalnem pohodu „Abraham in sedem sinov“, kjer so posnemali vse, kar so delali Abraham in sinovi. Ljub, posrečen in izviren je bil belokranjski ples: „Lepa Anka kolo vodi“. Nekaj novega za domačine, ki ne poznajo množičnih ljudskih plesov, kjer rajalci tudi pojejo. Prav tako je nekaj posebnega prekmursko rajanje „Cindara“, ki se kot kača vleče v danih prostorih. Vsa raranja pa pridobijo lepoto, pestrost, barvitost v primerljivih narodnih nošah in prav to so pokazala ta raranja. Prav je, da že otroci in tudi odrasli spoznajo, kakšno bogastvo ima slovenski narod v svojih pesmih, plesih, narodnih nošah, kar na splošno imenujejo „folklor“. Tako materinska proslava ni le priložnostno darilo materam, ampak tudi kulturna vzgoja: poznavanje in ohranjanje tistega lepega in dragocenega narodnega zaklada.

Mešani pevski zbor Jakob Petelin-Gallus se je ob svoji pariški turneji tudi postavil za skupinsko sliko — v trajen spomin.

Škofiče: kanalizacija za 50 milijonov šil.

Občina Škofiče, ki meji na Vrbsko jezero in ima koristi tudi od bližine Hodiškega ter Habnarjevega jezera, se bo lotila velikega kanalizacijskega projekta, da tako zagotovi urejen odtok odplak in s tem čisto jezersko vodo ter zdravo okolje, kar je za ta turistični kraj še posebnega pomena.

S soglasnim sklepom občinskega sveta na seji 9. maja 1978 se je občina Škofiče uvrstila med tiste občine, ki so za kanalizacijske namene že ustanovile posebno zvezo. Načrte za kanalizacijski projekt, ki bo stal 50 milijonov šilingov, bo izdelalo neko štajersko podjetje. Z realizacijo projekta bodo začeli drugo leto, 2,5 milij. šil. bo morala občina takoj odplačati, četrtino potrebnih denarnih sredstev bo prispevala dežela, večji del (70 %) bo občina krila s posojilom na 40 let. Seveda je občinski svet tudi že določil pristojbine za priključitev posameznih gospodinjstev: v privatnem sektorju 18.000.— na enoto, to je za 100 m², podjetja plačajo isto vsoto za 50 m². Za

vsak kubični meter odplake pa bo treba plačati 18.— šilingov. Ves projekt bo najbrž dogotovljen do leta 1985. Na isti seji so bilaodeljena tudi dela v višini 280.000.— šilingov, tako da bo avtobusna garaža kmalu nared. Pleskarska dela je prevzelo domače podjetje Siebert.

Z deželnimi sredstvi bo možno asfaltirati občinsko cesto na območju Loga vas (od Foltija Miškulnika do Martiča), delno bo trasa novo speljana.

Na županov predlog bo v bodoče občinsko predstojništvo o porabi manjših vsot lahko samo sklepalo. V tej zvezi se je zastopnik slovenske Volilne skupnosti, Herman Jäger izrekel za naknadno informiranje občinskega sveta o takih zadevah na občinskih sejah. Njegovo pobudo so mandatarji pozitivno sprejeli.

Berite in širite „nt“!

HEINZ REIN:

Sodobna Atena

Gospod Eberle je menil, da je imel v zakonskem srečolovu veliko srečo. Sicer ni dobil glavnega dobitka (koliko glavnih dobitkov pa sploh je v velikem bobnu!), ampak vseeno — da ostanemo na tekočem — Eberle je zadel pač poprečen dobitok, ali drugače povedano, bil je zadovoljen s svojo ženo Charlott, če že ni bil neskončno srečen. Charlotta je bila čedna ženska, s katero si se lahko pokazal med ljudmi. Okusno se je oblačila, bila je dobra gospodinja in je znala obračati denar. Bila je tudi pametna in prebrisana. Seveda je imela tudi nekaj napak. Včasih je bila premalo podjetna, branila se je opraviti voziški izpit in jo je bilo s težavo moč prepričati, da je šla v gledališče (saj je vendar doma pred televizorjem dosti bolj prijetno). S športom se je ukvarjala le tako, da je sem ter tja malo zaplavalala in igrala perjanico in... No, to so bile nekatere njene drobne napakice, toda v glavnem so Charlottine prednosti odtehtale njene napakice (ali slabosti). Sicer pa tako vemo, da popolne ženske sploh ni.

Toda gospod Eberle je bliskovito spremenil svoje mnenje, ko je na Mühleimerjevem sprejemu spoznal tisto gospo Eschendorff. Sprva je v njej videl samo nenavadno lepo žensko, v kateri sta se nerazumljivo združevali hladnost in strast. Vendar je gospod Eberle kmalu spoznal, da Eschendorffova ni samo lepa ženska, vitka, pa vendar primerno ženskostno zaobljena, modrooka, rdečelasa, zadržana, pa vseeno izzivalno oblečena; bila je tudi duhovita in se je ponašala z vrlinami, kot so pogum, odločnost in močna volja. Skratka, bila je prava sodobna Atena.

Gospod Eberle je zmeden stal v krogu, ki se je zbral okrog gospe Eschendorff, zakaj samoumevno je bila središče sprejema. Gospod Eberle je pozabil na svojo soprogo in je kot začaran strmел v lepoto. V ušesih mu je pozvanjalo, tako da je samo od časa do časa ujel nekaj stavkov pogovora; ampak kako je govorila gospa Eschendorff, kako je razlagala in branila svoja stališča...!

„Nova Beckettova drama je imenitna,“ je rekla, „videla sem jo v Londonu, v imenitni izvedbi...“

Nekdo ji je segel v besedo, da

bodo kmalu posnetek te predstave predvajali na televiziji.

„Ampak prosim vas!“ se je razvnela gospa Eschendorff. „To je vendar samo nadomestek, pa še precej beden. Nekaj takega je treba sodoživljati, vse drugo...“ Zaničljivo je zamahnila z roko.

Pozneje jo je gospod Eberle slišal reči: „Ja, zdaj vozim Bentley, 180 potegne.“

Nekdo je hotel vedeti, ali je vozilo že vpeljala.

„Seveda!“ je odgovorila gospa Eschendorff. „Čemu pa imamo Nürburgring in Monzo in Spa?“

Potem je pogovor nanesel na šport in nekdo se je pozanimal, ali se je gospa pred kratkim udeležila kakšnega teniškega turnirja.

„Kajpada!“ je odvrnila lepotica. „Pred štirinajstimi dnevi v San Remu.“ Potem ji je senca spreletela obraz. „Igrala sem samo v mešanih parih, ampak moj soigralec je bil na žalost... Vljudna bom in rekla, da ni bil v formi. Zato sva bila v finalu poražena, čeprav zelo tesno.“

In tako se je nadaljevalo. Gospod Eberle je globoko zavzdihnil. Torej je popolna ženska le obstajala. Sedela je samo nekaj korakov vstran in je bila vseeno nedosegljiva. Kako srečen mora biti tisti, ki je moč take ženske, je premišljal Eberle.

Ko se je zvečer peljal domov, se mu je Charlotta zazdela kot... vsiljevala se mu je beseda malenkostna. Charlotta je bila čedna, vendar ni bila lepa in očarljiva; ni bila duhovita, Charlotta je bila nežna, vendar ne strastna, Charlotta je bila... V nobenem pogledu je ni bilo moč primerjati s to sodobno Ateno. Nenadoma gospod Eberle sploh ni bil več zadovoljen s svojo ženo, nič več se ni veselil svojega zakona, postal je siten in zlovoljen. Charlotta je obnašanje svojega moža sprejela kot nekdo, ki ga na odprtem polju preseneti nevihta, pa vendar ve, da bo dežju sledilo sonce.

In zares je bil gospod Eberle nekega dne spet kot prerojen. Kako se je to zgodilo? Pogovoril se je z gospodom Mühleimerjem, pri katerem je bil sprejem; vendar gospod Eberle tedaj ni nemara izvedel, da je lepa gospa Eschendorff nekakšna sleparka, ki se rada postavlja in se kiti s tujim perjem.

„V resnici je zelo nenavadna ženska,“ je dejal gospod Mühleimer, „niti malo ne pretirava.“

„Potem je prava sodobna Atena!“ je navdušeno vzkliknil gospod Eberle.

Gospod Mühleimer je za hip premišljeval, potem je dejal: „Ja, lahko bi ji tako rekli. Ampak, dragi moj, ali ne veste, da se stara grška Atena ni nikdar zaljubila? Ravno tako je namreč z gospo Eschendorff. Bila je sicer trikrat poročena, vendar vedno samo za kratek čas. Noben moški ni zdržal pri njej. Nihče ji ni bil dorasel, ne njeni duhovitosti ne njeni športni vnemi. Skratka za vsakega moškega je bila preveč popolna. Žensko kakšna je ona, lahko pač samo občuduješ.“

„Saj jo občudujem,“ se je vnašal gospod Eberle.

B. DAVIS:

Računalnik svetuje

Najboljša od 18.535 možnosti

Iz Londona poročajo o prepričljivem primeru, koliko bolje je prepušiti tako težko in odločilno nalogo, kakršna je izbira zakonskega tovariša, zanesljivemu računalniku, kot pa iskati življenjskega partnerja na svojo roko. Neki Walter B. Davis (33), stanujoč na Baker Streetu 112, profesor matematike na Redhamskem collegu, se je ločil od svoje soproge Barbare. Vzrok: v sedmih letih zakonskega življenja sta se naveličala drug drugega. To je čisto razumljivo, ker je do tega zakona prišlo na osnovi povsem običajnih družabnih navad in je šlo potemtakem bolj ali manj za naključje. Profesor Davis, do kraja sodoben moški, pa ni ničesar bolj sovražil kot naključje in je bil trdno prepričan, da se je treba pri iskanju zakonskega tovariša posluževati povsem zanesljivih, to pomeni, tehnično popolnih metod. Sicer pa se je tudi njegova žena popolnoma strinjala s tem njegovim prepričanjem.

Nekaj mesecev po tem, ko je zapustil skupno stanovanje in izbojeval ločitev, se je profesor Davis naveličal samote in se je obrnil na neko ženično posredovalnico, da bi si našel novo, boljše in zanj bolj primerno zakonsko družico. Seveda ni prosil pomoči enega tistih utečenih institutov, ki jih vsi dobro poznamo in so pravzaprav samo še hrana za šaljive časopise,

„In rečem vam, dragi prijatelj,“ je nadaljeval gospod Mühleimer „poleg nje bi se počutil majhnega in grdega z vsemi svojimi slabostmi in napakami. Ali pa jih nemara nimate?“

„Sveda jih imam,“ je odgovoril Eberle in nenadoma mu je pred očmi zaplesala podoba, kako kot mož gospe Eschendorff potuje z lepoto po svetu in se udeležuje brezštevilnih sprejemov. Sedi poleg nje v razkošnem Bentleyu in mora biti ves čas v formi...

„Mar se vam ne zdi, da sva z najinima ženama pravzaprav lahko zelo zadovoljna?“ je vprašal gospod Mühleimer. „Čeprav nista ne vem kakšni svetovljanki?“

Gospod Eberle mu je pritrdil. In odtelej je vesel, da nima za ženo sodobne Atene, temveč „nepopolno“ Charlotto.

temveč se je obrnil naravnost na S. M. Herrod, največje in najbolj sodobno podjetje te vrste, ki je bilo vodilno v Veliki Britaniji. S. M. Herrod, ustanovitelj tega podjetja, je razvil nove in zanimive metode izbiranja zakonskih partnerjev in je opremil svoj urad s tistim znamenitim računalnikom M 17 X, o katerem so govorili po vsej deželi. S. M. Herrod je imel na tisoče strank. To pa je bila odločilna prednost. Profesor Davis je namreč razmišljal takole: čim večji je krog strank, toliko večje so možnosti, da najde primerno življenjsko družico.

Takoj ko je profesor Davis stopil v znano poslopje na Mail Streetu, so se izpolnila njegova pričakovanja. Tukaj so temeljito pometli z zaprašeno romantiko: nikjer ni bilo nobenih salonov, v katerih bi strankam kazali običajne albume s fotografijami, kjer bi predvajali filme o posebno privlačnih kandidatkinjah, nikjer nobenih cenjenih ponudb, nobenih priporočil, nobene reklame. S. M. Herrod izbire partnerja ni več prepuščal bežnemu vtisu in naključju, ampak je izbiro spremenil v rezultat stvarnega, treznega preračunavanja, ki je izključevalo sleherno napako.

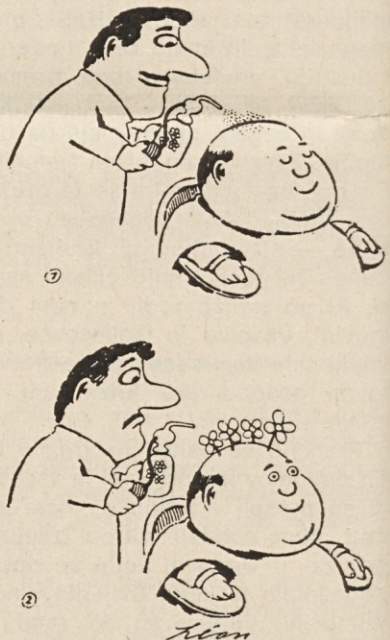
V kontrolnem prostoru je profesor Davis dobil številko 7787. Takoj ko je sedel v bližnjo kabino, so po zvočniku poklicali številko 7787 in jo pozvali, naj v predloženi vpra-

šalnik čim jasneje vnese vse svoje želje. Že ta vprašalnik je dokazoval, kako temeljito delajo pri S. M. Herrodu. Navedimo samo en primer: Samo za barvo oči, ki si jo je kdo zaželel pri svojem bodočem zakonskem tovarišu, je lahko izbral med dvanajstimi variantami — sivo, modro sivo, sivkasto modro, modro itn., da sploh ne omenjamo sedemnajst oblik nosov ali dvaindvajset možnosti, ki so zadevale vrsto in barvo las.

Kot matematik je bil profesor Davis navajen dajati jasne in točne podatke. To ga je seveda prisililo, da je kar se da natančno preveril samega sebe. Le tako je lahko narezal svoje natančne želje, pri čemer so mu zelo pomagale izkušnje iz sedemletnega zakonskega življenja, zlasti ko je na sedmi strani vprašalnika moral odgovoriti na nekaj zelo intimnih vprašanj.

Za njim so bile štiri ure naporne dela. Vse drugo so potem opravile natančne tehnične naprave. Njegove podatke so prenesli na preluknjan kartonček in ga vtaknili v računalnik, ki je kartonček primerjal z 18.535 kartončki vseh kandidatkinj. Računalnik, ki je posegel v že toliko usod, je začel delati mirno in stvarno.

Poln pričakovanja je profesor Davis čakal na izid, kar pomeni, da je čakal na ime in naslov ženske, ki bo na osnovi tako temeljite raziskave najbolj odgovarjala njegovim željam in predstavam. Že čez nekaj sekund je našel računalnik med 18.545 možnimi rešitvami najboljšo. M 17 X je priporočil profesorju Davisu kot primerno zakonsko družico neko Barbaro Davis (28), ločeno soprogo profesorja B. Davisa, stanujočo na Baker Streetu 112...

DR. JAKOB SKET:

6

Miklova Zala

„Bilo je spomladi leta 1456. V naš kraj je bil prišel pobožen in sivolas mož, menih Kapistran. V Podgradu pri cerkvi sv. Jakoba je pridigoval. Tako ognjevit in goreče je govoril sveti mož, da bi ga bili vedno poslušali. Navduševal nas je za boj proti Turkom.“

Tedaj sem bil še močan in čil mož. Tako tudi tvoj oče, Zalika, in njegov brat, tvoj stric Marko. Sveta beseda meniha Kapistrana nas je bila tako navdušila za boj proti nekristjanom, da smo sklenili pridružiti se njegovi vojski.

Zlasti jaz sem hrepenel po vencu slavne zmage nad krvoločnim Turkom. Pregovoril sem bil tudi tvojega očeta in strica in še marsikaterega drugega moža v Rožni dolini. In tako smo zapustili svoj dom, ženo in otroke. Tvoj oče se je poslovil od svoje Zalike v zibel, jaz pa od majhnega, desetletnega Mirka. Tvoja mati je žalovala, moja žena točila grenke solze, a vse zastoj. Šli smo z menihom Kapistranom globoko doli v deželo Ogrsko in v Slavonijo, meneč, da pridemo v kratkem vsi zdravi in venčani domov. Mislili smo, da ne more nihče nas kristjanov vzeti konec v boju za sveto vero.

Ali čuj, Zalika, kaj se je zgodilo!

Turki so oblegali mesto Beograd. Bilo jih je kakor listja in trave. Kristjani so se branili hrabro in vztrajno, kolikor

so mogli. Nevarnost pa je prihajala zanje vedno večja. Vse je kazalo, da vzame mesto v kratkem sovražnik. A tedaj bi morali vsi kristjani, kolikor jih je bilo v njem, storiti strašno smrt.

To je zvedel tudi naš vodja in menih Kapistran. Bilo nas je čez tisoč. Vsi navdušeni se pridružimo ogrskemu junaku Hunjadu, očetu znanega kralja Matjaža. Z združenimi močmi uničimo nekaj turških ladij in pridemo po reki Donavi in Savi v mesto Beograd.

Vrskaje so nas oblegani kristjani sprejeli v svoje vrste. In res, skrajni čas je bil, da smo prišli na pomoč. Turki so že bili vzeli spodnje mesto; janičarji so razvijali svoje zastave na nasipih in po zidovju pred trdnjavo; vsako minuto smo že mislili, da se polasti Turck naskokoma naše posadke. Ali glej, menih Kapistran vzame iz cerkve sveto razpelo, stopi z njim pred nas, govori nekaj navdušenih besed... in nato se zaženemo kakor ljuti levi nad sovražnika.

In božja moč nam je pomagala. S čudovito hrabrostjo smo zagnali Turka z zidovja, ga vrgli raz nasipe in iz spodnjega mesta, a potem ga gonili razvneti v tabor. Tu pa se sovražnik ustavi, in zdaj se jame mesarsko klanje.

Tvoj oče, stric Marko in jaz smo stali drug zraven drugega blizu meniha Kapistrana. Kakor da bi bila menihova svetost zarotila svinčenke, ni zadela nobena krogla niti njega, niti nas. Naenkrat pa pridrvi v najljutejšem begu četa janičarjev mimo nas. Kakor bi trenil, udari neki Turčin sivolasega meniha po glavi, a v tistem trenutku odbije k sreči tvoj oče, Zalika, namenjeni udarec ter prebode sovražnika, da se zgrudi na tla. Tako je rešil tvoj oče pobožnemu možu življenje.

Za to rešitev je podal menih kar na mestu, vpričo nas, to srebrno svetinjo, ki jo imaš zdaj ti v rokah, tvojemu očetu v dar. Dobil pa jo je menih, kakor je pravil, v Rimu — od sv. očeta samega.

Mi pa, zdaj še bolj navdušeni, uderemo za bežečimi Turki; šele nočna temina nas je ustavila.

Pozno v noč smo se zbirali v taboru. Mnogo jih je manjkalo. Tudi našega tovariša Marka, tvojega strica, ni bilo žalibože nikjer. Drugi dan smo vse preiskali in prehodili, ali nikjer nismo našli sledu o njem. In glej, še dandanes nimamo ne sluha ne duha o Marku.

Gotovo je zašel ponoči, ko smo dirjali za sovražnikom, med turške čete in te so ga menda ujetega odvedle v sužnost. Zakaj tudi med ubitimi in ranjenimi ni bilo nikjer zasediti njegovega trupa.“

„Serajnik umolkne in si briše solze iz oči. Globoko v srce mu je segal spomin na nekdanjega prijatelja. Po kratkem molku pa ga Zalika zaprosi, naj ji pove, kaj se je zgodilo potem z njenim očetom.“

„Tvoj oče ni dolgo užival hvale in slave, da je bil otel pobožnemu menihu življenje. Čez nekaj dni je nastal hud legar v našem taboru. Mnogo jih je ta nesrečna kuga pobrala. Umrli je slavni junak Hunjadi v naročju meniha Kapistrana, tvojemu očetu, Zalika, sem zatisnil jaz na veke oči.“

V tehle rokah, s katerimi sem ravnokar združil tvojo desnico z Mirkovo, je umrl tvoj oče. Strašno težka je bila smrt njegova. Ni se mogel ločiti od sveta. Želel je še videti prej tvojo mater in tebe, Zaliko. Strašno kesanje se je polotilo njegove duše. Obžaloval je, da se je bil vdal mojim besedam in šel v boj proti Turkom.“

RADIO CELOVEC SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 28. maja:
07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 28. maja:
13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Iz ljudstva za ljudstvo.

TOREK, 30. maja:
09.30—10.00 Land an der Drau — Dežela ob Dravi.

13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Šport — Otroci, poslušajte!

SREDA, 31. maja:
13.45—14.45 Celovski radijski dnevnik — Veseli val.

ČETRTEK, 1. junija:
13.45—14.45 Celovski radijski dnevnik — Mladina in šport.

PETEK, 2. junija:
13.45—14.45 Celovski radijski dnevnik — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev.

SOBOTA, 3. junija:
09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV AVSTRIJA 1. SPORED

NEDELJA, 28. maja: 15.15 Reja rjave živine v Avstriji — 15.45 Velik kaliber — 17.00 Posode, krožniki — od vrha do hrama — 17.20 Kikeriki — 17.30 Wickie in močni možje — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Pomenek z živalmi — 19.00 Avstrija v sliki ob nedeljah — Gradišćanska — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo — 19.50 Šport — 20.15 Lipa — 21.50 Šport — 22.05 Nočno branje — Richard Wagner — Nibelungi — 22.35 Poročila.

PONEDELJEK, 29. maja: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Talna in podtalna voda — 10.00 Šolska televizija : Breitagne — 10.30 Kupčevalec s ptiči — 17.30 Am, dam, des — 17.55 Za lahko

noč — 18.00 Rebel Jacquou — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Šport ob ponedeljkih — 21.05 Petrocelli — 21.50 Poročila in šport.

TOREK, 30. maja: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Angleščina: The Bellcrest story — 10.00 Nepoznana sosesčina — 10.30 Velik kaliber — 17.30 Am, dam, des — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Raj živali — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki s kulturo in športom — 20.00 Risiko — 21.10 Poročila o kolesarski krožni tekmi po Avstriji — 21.20 Naravni otrok — 22.25 Dediščina kraljev — 23.25 Poročila in šport.

SREDA, 31. maja: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Organizacija v gospodarstvu in upravi — 10.00 Nepoznana sosesčina — Južni Tirol — 10.30 Casanova Brown — 17.00 Balonček tete Clare — 17.25 Tudi hec mora biti — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Grozljive zgodbe — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 ORF-studio ob svetovnem prvenstvu — 20.15 Od Emme, turškega Pavla ter Erwinu z violino — 21.20 Zgodbe iz Avstralije — Rien ne va plus, Marija — 22.05 Poročilo o krožni vožnji kolesarjev — 22.15 Renate D. — 23.00 Poročila in šport.

ČETRTEK, 1. junija: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Francoščina — 10.00 Kjer so stanovali bogovi — 10.30 Dih ljubezni — 16.45 Am, dam, des — 17.10 Za lahko noč — 17.15 Televizijska kuhinja — 17.44 Moda v ogledalu — 17.50 Otvoritvena ceremonija nogometnega svetovnega prvenstva ter ZRN—Poljska — 20.45 Čas v sliki 1 s kulturo — 21.15 Otrok narave.

PETEK, 2. junija: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Ruščina — 10.00 Obisk razstave Toulouse-Lautrec — 10.30 Klub seniorjev — 11.00 Kar dovoli nebo — 17.05 Am, dam, des — 17.30 Za lahko noč — 17.35 Svetovno prvenstvo v nogometu: Francija—Italija — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.15 Kaj sem jaz? — 21.10 Na poti — 22.00 Skrivnosti morja.

SOBOTA, 3. junija: 15.05 Mariandl — 16.30 Kdo brklja z nami? — 17.00 Heidi — 17.25 Za lahko noč — 17.30 Svetovno prvenstvo v nogometu: Avstrija—Španija — 19.30 Čas v sliki 1

s kulturo — 19.55 Šport — 20.15 Glasba je adut — 21.55 Vprašanje kristjana — 22.00 ORF-studio s svetovnega prvenstva — povzetek iger dneva.

TV Avstrija 2. spored

NEDELJA, 28. maja: 14.30 Zeltweg: Svetovno prvenstvo motornih koles — 750 ccm — 16.30 Mednarodni jahalni turnir — Švica — 17.30 4. meeting v več panogah — 18.00 Casanova Brown — 19.40 Avstrija ležati na travniku — 20.00 Knjižni bazar — 20.15 Jarmark — 21.50 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 29. maja: 17.30 Šolska televizija — merjenje časa — 18.00 The Bellcrest story — 18.30 Zmaji, ki ne bruhajo ogenj — 19.30 Igramo na flavto — 20.00 Neki mož hoče navzgor — 21.05 Prost vstop — 21.55 Čas v sliki 2 — 22.25 Rédi vrane.

TOREK, 30. maja: 17.30 Nepoznana sosesčina: Južni Tirol — 18.00 Organizacija v gospodarstvu in upravi — 18.30 Je bil čudež? — 19.30 Veselje ob glasbi — 20.00 Klute — 21.55 Čas v sliki s kulturo — 22.30 Club 2.

SREDA, 31. maja: 17.30 Kjer so stanovali bogovi — 18.00 Francoščina — 18.30 Ö 9 — Salzburg — 19.00 Velike bitke — 20.15 Apropos film — 21.20 Vse življenje je kemija — 22.05 Čas v sliki s kulturo — 22.40 Werner Schneider: oprostite, prosim, motnjo! — 22.50 Čas v sliki 2 — posebno.

ČETRTEK, 1. junija: 17.30 Obiščemo razstavo Toulouse-Lautrec — 18.00 Ruščina — 18.30 Prost vstop — 18.50 Zgodba neke nune — 21.15 Čas v sliki 2 s kulturo — 21.50 Club 2.

PETEK, 2. junija: 17.30 Angleško geldališče: The merchant of venice — 18.00 Orientacija — 18.30 Portret — 19.30 Enejada — 20.15 Znanje-aktualno — 21.10 Pravi Dunajčan ne utone — 21.55 Čas v sliki 2 s kulturo — 22.30 All you need id love.

SOBOTA, 3. junija: 16.00 Posnetki s svetovnega nogometnega prvenstva v Argentini — 17.30 Vse življenje je kemija — 18.20 ORF danes — 19.30 Pustolovščina divjačina — 20.00 Galerija — 20.15 Mladinska ljubezen — 22.00 Salomon in kraljica iz Sabe.

TV Ljubljana 1. SPORED

NEDELJA, 28. maja: 8.20 Poročila — 8.25 Za nedeljsko dobro jutro: Domači ansambli — 8.55 625 — 9.35 Rubežniki — nadaljevanka — 10.25 Robin Hood — serija — 11.25 Mozaik — 11.30 Kmetijska oddaja — 12.30 Poročila, Britanska enciklopedija, serija, Okrogli svet, TV žehnik, Športna poročila, 14.25—15.25 in 16.15—17.15 Mo-to kros v Trzinu, Poročila, H. Pigge: Potovanje Morica Avgusta Benjovskega

— I. del — 19.15 Barvna risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.05 K. Klarič: S polno paro — 21.10 Od Sutjeske do Gataškega polja — dok. oddaja — 21.40 TV dnevnik — 21.55 Športni pregled — 22.40 Poročila.

PONEDELJEK, 29. maja: 16.45 Poročila — 16.50 Sedem stopnic do glasbe — 17.05 Britanska enciklopedija — serija — 17.30 Mozaik — 17.35 Obzornik — 17.45 Poročilo s kongresa ZK Srbije — 18.15 Da bomo laže odločali — 18.25 Družbena samozaščita — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Barvna risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.05 W. A. Mozart: Don Juan — opera — 22.10 TV dnevnik — 22.25 Poročilo s kongresa ZK Srbije.

TOREK, 30. maja: 17.10 Poročila — 17.15 Beograjski festival jazza — 17.45 Obzornik — 17.55 Od šole do doma — 18.35 Mozaik — 18.40 Jugoslovanska trimska televizija — 19.10 Barvna risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Mi med seboj: Enotni trg — temelj skupnega razvoja — 20.55 M. Dobrowska: Noči in dnevi — nadaljevanka — 21.45 TV dnevnik — 22.00 Glasbeni magazin — 22.45 Poročilo s kongresa ZK Srbije.

SREDA, 31. maja: 16.30 Športne igre ljubljanskega Armadnega območja — 18.00 Obzornik — 18.10 Bojevniki sonca — serija — 18.35 Obzornik — 18.40 Od vaskega jutra raste dan: Štandrež pri Gorici — 19.10 Barvna risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Film tedna: Ogledalo — 21.45 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov — 21.55 Poročila — 22.00 Poročila s kongresa ZK Srbije — 22.15 Nogomet Jugoslavija : NDR (mladi) posnetek iz Mostarja.

ČETRTEK, 1. junija: 16.25 Poročila — 16.30 Športne igre ljubljanskega Armadnega območja — 17.30 Spekter — 18.00 Obzornik — 18.10 Profesor Baltazar, risanka — 18.20 Tehnica za natančno tehtanje — 18.50 Mozaik — 18.55 Buenos Aires: Nogomet ZRN : Poljska — prenos — 21.00 TV dnevnik — 21.30 Obleka, to sem jaz — 22.05 Na zvezi — 22.35 TV dnevnik.

PETEK, 2. junija: 17.15 Poročila — 17.20 Ne skrbite, tu smo mi — 17.35 Ostržek — serija — 18.00 Obzornik — 18.10 Rock koncert: Tower of Power — 18.40 Mozaik — 18.45 Človekovo telo — izobraževalna serija — 19.15 Barvna risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.05 Kar bo, pa bo — zabavno glasbena oddaja — 21.05 Razgledi: Od 4 do 1 do 8 od 3, Institut Jožef Štefan — 21.40 TV dnevnik — 21.55 R. Graves: Jaz, Klavdij — nadaljevanka — 22.45 Poročila — 22.50 Glasbena medigra — 23.10 Buenos Aires: Nogomet Madžarska : Argentina — prenos.

SOBOTA, 3. junija: 8.00 Poročila — 8.05 Profesor Baltazar — risanka — 8.15 Z besedo in sliko: Rožni pogovori — 8.25 Sedem stopnic do glasbe — 8.40 Tehnica za natančno tehtanje — 9.10 Od šole do doma — 9.45 Kako delavec odloča — oddaja iz cikla Da bomo laže odločali — 9.55 Dokumentarna oddaja — ... Jugoslovanska

trimska televizija — ... Poročila — 15.50 Poročila — 15.55 Dogodivščine malega Mihca — 17.25 Obzornik — 17.40 Mar de Plata: Nogomet Švedska : Brazilija — prenos — 19.35 Barvna risanka — 19.50 TV dnevnik — 20.20 Henrik VIII. in njegovih 6 žena — celovečerni film — 22.25 TV dnevnik — 22.40 625.

TV Ljubljana 2. spored

NEDELJA, 28. maja: 15.00 Nedeljsko popoldne — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Dokumentarna oddaja — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Celovečerni film.

PONEDELJEK, 29. maja: 16.50 TV koledar — 17.00 Velika predstava na morskem dnu — 17.15 Dositejeve basni — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Poročilo s kongresa ZK Srbije — 18.15 Sodobni svet — 18.45 Mladi za mlade — 19.30 TV dnevnik — 20.30 Športna oddaja — 20.30 Aktualnosti — 21.00 24 ur — 21.30 Celovečerni film — 23.00 Mundial 78.

TOREK, 30. maja: 17.15 TV dnevnik — 17.35 TV koledar — 17.45 Otroška oddaja — 18.15 Nove knjige — 18.45 Dnevnik 10 — 19.05 Kulturni pregled — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Stop — 20.30 Akcije — 20.55 24 ur — 21.15 Znanost — 22.00 Izvirni — 22.20 Mundial 78.

SREDA, 31. maja: 16.30 TV dnevnik — 16.50 TV koledar — 17.00 Med šolo in domom — 17.30 Nogomet Jugoslavija : NDR (mladi) prenos — 19.30 TV dnevnik — 20.05 Včeraj, danes, jutri.

ČETRTEK, 1. junija: 16.00 Poročila — 16.05 TV koledar — 16.15 Otroška oddaja — 16.45 Izobraževalna serija — 17.15 Ali morda veste? — 17.50 Buenos Aires: Slavnostni začetek svetovnega nogometnega prvenstva — 19.15 Čas in počitek — 19.30 Zabavno glasbena oddaja — 20.50 TV dnevnik — 21.20 Ženska danes — 22.20 24 ur.

PETEK, 2. junija: 16.50 Poročila — 16.55 TV koledar — 17.05 TV drom — 17.40 Mar del Plata: Nogomet Francija : Italija — prenos — 19.35 TV dnevnik — 20.05 Kulturni mozaik — 21.05 Včeraj, danes, jutri — 21.25 Človek in čas — 21.55 Baročni glasbeni večeri — 22.55 Zabava vas Benny Hill.

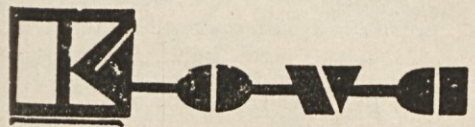
SOBOTA, 3. junija: 19.35 TV dnevnik — 20.00 Bošnjaković: Sužnja — opera — 21.00 24 ur — 21.10 Feljton — 21.40 Športna sobota — 21.55 Planine sveta.

Oglašujte

v našem listu!

Posebnost je boljša, kajti navadno imajo mnogi!

Zaradi tega rajši takoj h

po kuhinje!

**PODJERBERK —
ST. KATHREIN**
Škofiče/Schiefeling
Tel.: 0 42 74 - 29 55 18
Celovec/Klagenfurt
Rothauerhaus
Tel.: 86 2 92

Le ti, le ti, Zalika, si mu bila vedno na jeziku; le o tebi je govoril. Hotel sem mu olajšati smrt. Čutil sem, da sem bil zares jaz kriv njegove nesreče in vaše siročine. Zatorej sem mu v smrtni uri prisegel, da hočem skrbeti za njegovo dete in ubogo mater. Obljubil sem mu, da postane njegova Zalika moja hči, to je žena mojega Mirka.

Po tej obljudi mi je podal tvoj oče tole svetinjo, prosič me, naj ti jo izročim tedaj, ko se združiš z mojim Mirkom v zakonu. To izgovorivši je mirno v Gospodu zaspal.

Smrtna tišina je nastala po teh besedah v sobi. Vsem so tekle svetle solze po licih; le globoki vzdihljaji so motili skrivnostno tihoto.

Ko pa vidi Serajnik vse do srca ganjene, jih skuša potolažiti rekoč:

„Kaj bodete zdaj žalovali! Moj prijatelj, tvoj oče, je gotovo v nebesih in prosi tam pri Bogu za nas. Z menoj vred se veseli, da sem izpolnil storjeno obljudo in izvršil svojo prisego. Velika radost navdaja mojo dušo, da sem še ob pravem času spravil Mirka na dober pot in mu pridobil srečno bodočnost. Danes sem dovršil svojo nalogo, odslej pričakujem z lahkim srcem zadnjo uro.“

V znamenje svojega veselja in zadovoljnosti prime oče Mirka za roko in ga iskreno poljubi. Solza, ki se mu je zasvetila v očeh, je bila solza očetove sreče in ljubezni.

Dolgo so se še pogovarjali v naši družbi. Med drugim je Serajnik tudi pripovedoval, kako se je vračal z Ogrskega v svojo domovino.

„Po dolgih in težavnih potih sem bil srečno prišel iz Beograda domov,“ je sklenil naposled starec. „Kmalu smo se morali namreč ločiti od svojega vodje, pobožnega meniha Kapistrana. On namreč ni dolgo preživel tvojega očeta,

Zalika. Saj pa tudi ni več imel one srebrne svetinje, ki ga je, kakor so sploh trdili, varovala smrti. Nekaj dni po Miklovm pogrebu se je lotila tudi njega taborska bolezen. In on, sedemdesetleten starček, ves utrujen in pobit, ji je hitro podlegel. Njegove čete so žalovale na grobu svojega vodje in točile solze, kakor otroci ob smrti očetovi. Naposled smo se vsi razšli. Slovenske svoje tovariše s Kranjskega, Štajerskega in Koroškega pa sem bil jaz združil v majhen oddelek ter jih privedel srečno domov.“

Peto poglavje

Pozno je že bilo, ko sta se Zalika in njena mati poslovili od Serajnikovih. Veselega srca je želela nevesta tustu in tašči: Lahko noč!

Tudi Mirko je bil ves izpremenjen. Hvalil je Boga, da se je vse tako dobro razrešilo zanj in odločila pot za bodoče življenje. Posebno pa mu je bilo lahko pri srcu, ker je vedel, da je s to zvezo odvzel veliko skrb svojemu očetu; zakaj izpolnil mu je najsrčnejšo željo, ki jo je gojila njegova duša.

Z najboljšo nado in največjim upanjem je gledal Mirko v svojo bodočnost in zakonsko srečo. Kakor jelen čil in vesel, je stopil nato k deklici, se oklenil njene desnice in jo spremljal domov.

Pot do Miklove hiše je vodila mimo Almirinega doma. Nobeden naših nočnih potnikov, niti Mirko, niti Zalika, niti njena mati, se ni ozrl nocoj na to poslopje. Njih oko ni pozeležlo videti mesta, na katerem je izkušala Almira uničiti srečo dveh src in zaprečiti izvršitev starčeve prisige. Le K a s t o r, Zalikin varuh in vedni spremljevalec, ni mogel tiho iti mimo tujčeve hiše; prav na glas in jezno je zalajal.

Morda je izpodil mačko iz bližnjega grmovja ali pa je v vrtnem zatišju zapazil bodljivega ježa, svojega znanega sovražnika. Šele na Zalikino klicanje je priletel pes za družbo, ki je korakala vesela domov.

Kastorjev glas je bil vzdrnil Almiro. Deklica ni mogla mirno počivati. Mislila je zmeraj le na Mirka. Preudarjala je, kako bi ga mogla popolnoma prevariti in ujeti v svoje mreže. Posebno danes je bila za njo kar nemirna noč. Domišljala si je po današnjem pogovoru z Mirkom, da si jo izvoli za ženo. Menila je, da si je že mladeniča s trdnimi okovi priklenila nase. In v teh srečnih mislih je vzklopela na novo njena kri.

Kakor plamen, ki bruhne hipoma skozi streho in objame nato s svojim ognjenim žrelom vse poslopje in ne miruje prej, dokler se ne zruši do tal v razvaline: s tako močjo se je vzbudila strast v Almirinem srcu in kri je stopila deklici v glavo. To ni bila tista blaga ljubezen, ki blaži srce in povzdiguje dušo, temveč ona strast, ki ne pozna drugega kakor svojo žrtev. Ta čut pa je kakor divji plamteči ogenj, ki ne ugasne prej, dokler se sam v sebi ne uniči.

Almira se ni mogla nocoj vzdržati v postelji. Vstala je, se zavila v črno haljo in šla ven v prosto prirodo. Tu se je izprehajala nekaj časa po vrtu, nato pa sedla na klopico za rožnim grmičjem.

Dolgo je zrla deklica v zvezdno nebo, iskaje zvezdo svoje sreče. Slikala si je v domišljiji bodoče srečno življenje na Serajnikovem domu. V mislih si je že izračunala, kako bo s svojim očetom nakupila vsa posestva v okolici in si naposled postavila mogočen grad na Gradišču. Tu bo vladala kakor kraljica nad svojimi podložniki. In tudi Mirko jo bo moral ubogati, da, ubogati kakor hlapec.

(Dalje prihodnjič)

Kmetijska zbornica: Ignac Domej iniciativno zastopa naše kmete!

Na gradu v Hrastovici (Krastowitz) je v četrtek zopet zasedala kmetijska zbornica. — Namesto združenega predsednika Deutschmanna je pozdravil zbornične svetnike ter vodil zasedanje podpredsednik Forster. Le-ta je pozdravil med drugim tudi namestnika deželnega glavarja in referenta za kmetijstvo Herberta Bacherja in ga — kratko pred koncem njegove funkcije kot šef koroške ÖVP — precej pretirano hvalil, češ kaj vse je storil za koroške kmete. Tudi Bacher se je obširno javil k besedi.

Osrednja in pravzaprav edina konkretna točka sporeda (poleg pozdrava in slučajnosti) je bil računski zaključek za lansko leto, ki ga je predstavil računski direktor zbornice. Proračun je v številnih pasajah bil sestavljen očitno čez palec, in sicer zaradi tega, ker ima kmetijska zbornica po novem zakonu precej prikrajšane kompe-

tence. Sicer so izkupičili dobiček v višini 13 milijonov šilingov, vendar bo le-ta v naslednjih letih manjši in se bo spremenil v primanjkljaj.

V diskusiji, ki je sledila, so se zbornični svetniki ukvarjali z zaključkom iz različnih perspektiv. Medtem ko je črni Bauernbund bil vseskozi zadovoljen z njim, so ga najostreje kritizirali zastopniki Allgemeiner Bauernverband-a, ki so dejali, da kmetijska zbornica premalo in ne dovolj učinkovito zastopa interese kmetov v boju za njih eksistenco. Tudi so kritizirali vseavstrijsko zbornico, ki je zahtevala povišanje produkcijske cene za mleko v le tako nizkem obsegu, ki zdaleč ne bi kril proizvodnih stroškov.

Nadaljnje poglavje kritike je bil tudi način izplačevanja odškodnin za prezidij kmetijske zbornice. K temu poglavju se je javil v besedi tudi slovenski zbornični svetnik

Ignac Domej, p. d. Zgonc. Dejal je, da so zbornični svetniki lani na tozadevno vprašanje dobili odgovor, da se ta odškodnina izplačuje 12-krat letno, a se po poslovniku — in v resnici — izplačuje 14 krat. Domej se je priznal h konstruktivni kritiki ter izjavil, da bo glasoval za razbremenitev oz. bo pritrdil zaključku.

Se enkrat se je Domej, ki je poudaril nalogo manjših frakcij glede kontrole, javil k besedi. Glede izobraževalnih referentov, ki so neke vrste nadomestek za bivše Bauernführerje, je Domej močno kritiziral postopanje deželne kmetijske zbornice. Zbornica te referente „imenuje“ po lastni presoji, imenuje jih predvsem po presoji črne večine v zbornici in ne po izidu volitev v posameznih vaseh. V Pliberku bi na primer pripadal referent Slovencem. Domej je dejal, da morajo kmetje delati kmečko stanovsko politiko in ne strankarsko.

Slovenski zbornični svetnik v kmetijski zbornici Ignac Domej, p. d. Zgonc, se vedno zopet javlja k besedi ter tehtno brani interese svojega stanu in našega človeka. Opozarjamo bralce našega lista, naj bi se v primerih, da bi na svojih domačijah utrpeli večjo škodo, obrnili na našega zastopnika v zbornici. Kajti kmetijska zbornica razpolaga z dovoljenim proračunom za katastrofe v kmetijskih obratih.

IZ DRUGIH ČASOPISOV — IZ DRUGIH ČASOPISOV — IZ DRUGIH

„Die Furche“ o koroški kulturi

Beim Ackern auf dem Zollfeld hat einst ein Bauer den Jüngling vom Magdalensberg aus der Erde gefurcht.

Kärnten ist uralter Kulturboden, das ist der eine Merksatz.

Auf dem Dreiländereck, hoch über Arnoldstein, wünschen Europäer sich, die nach vorne schauen, ein Europahaus.

Hier ist der zweite Merksatz anzufügen.

Kärnten liegt am Schnittpunkt dreier Kulturen.

Eine Festrednerformel, die Aufgeschlossenheit beschwören soll. Die vom Land herausgegebene Zeitschrift für Kultur heißt nun schon seit geraumer Zeit „Brücke“.

Mit Hans Simas Abgang hat man auch den „Schnittpunkt“, so hieß die Zeitschrift vorher, abgeschnitten.

Etwa zur selben Zeit, da dies geschah, haben andere, denen man — war man in Laune — gerne Brückenfunktion aufgebürdet hat, ihr „Amt“, den Lärm des Orstafelsturms noch im Gehör, zurückgelegt. Lange vor dem Einsturz der Wiener Reichsbrücke erkannten die Slowenen im Land, daß Brücke sein auch nicht das Leben ist.

Ohne viel an die Brücke zu denken, trampeln die Eiligen gerne gedankenlos über sie hinweg.

Uralter Kulturboden und Schnittpunkt — eine schwere Bürde für eine Gegenwart gewiß, die sich eine Zukunft suchen will. Die Politik im allgemeinen, die kann da wenig weiterhelfen. Das hat sie schon bewiesen.

Die Kulturpolitik im besonderen, falls es sie in diesem Lande gibt, spielt Vogel Strauß.

Wie anders wäre es zu erklären, daß beispielsweise die Europa-Gemeinde Völkermarkt den größten Kultursaal des Jauntales für slowenische Kulturveranstaltungen nicht zur Verfügung stellt. Furcht vor Extremismus führt man an, wenn Slowenen den Saal dafür haben möchten, ihr Epos aus der Zeit der Türkenkriege, die „Miklova Zala“, aufzuführen.

Wohl aber ist Platz für flotte Musikkapellen, die mit Oberkärntner-Sound einheizen, den man hierzulande bestens beherrscht oder für die Volkstumssendung des ORF „Ins Lond einelosn“.

Was da als Echo zurückschlägt, wer möchte es beschreiben.

Tanzkapellen gehören hierzulande immer auch noch zu den Kirchtagen. Da spielen sie dann

auf, die Griffner Buam oder wie immer sie heißen.

Ein Griffner Bua, Peter Handke, hat in seinem Roman von der Mutter „Das wunschlose Unglück“ sehr behutsam viel von diesen Zweispalten aufgezeigt. Ein Heilmatroman ist das Buch in Kärnten nicht geworden.

In Laibach wird derzeit eine dramatisierte Fassung davon für die Bühne des Nationaltheaters vorbereitet.

Beim Theater geblieben. Als Herbert Wochinz Ende der sechziger Jahre nach Kärnten kam, um Hausherr am Klagenfurter Stadttheater zu werden, hat er einen neuen Slogan geprägt. „Theater für alle Kärntner“ heißt seit damals seine Devise.

Die Praxis schaut nicht ganz danach aus. Nicht einmal im Vorjahr, da der hundertste Geburtstag des größten slowenischen Dramatikers, Ivan Cankar, gefeiert wurde, gab es ein Stück von ihm in Klagenfurt.

Aber daß man in diesem Musentempel nicht aufgeschlossen wäre, das wage einer zu behaupten. Gleich wird man ihm um die Ohren wischen, daß man seit längerer Frist italienische Opern in Originalsprache zur Aufführung bringt. Basta!

Wer solchermaßen unkt, wer solch ein düsteres Gemälde malt, er kennt die Kärntner Maler nicht. Nicht die, die längst emigrierten wie Rainer, Lassnig, Staudacher, Kogelnik, Wukounig etc. Sondern die, die hierzulande bunte Welten bauen oder gar den Landesfürsten porträtieren. Die große Schar derer, die den Ruf verteidigen, Kärnten sei ein Land der Maler. Mit Erfolg, Geschick und Können, kann man gern bescheinigen.

Daß es auch solche gibt, die im Lande Leistungen vollbringen, die Maßstab haben, die auch international mithalten können, man weiß es. Gegen Hokes Bahnhofsfresken flogen dazumal Eier, Cornelius Kolig ist drauf und dran mit seinen Tactiles ein Buhmann zu werden. Valentin Oman hat den modernen Bau des slowenischen Gymnasiums gültig ausgestaltet, Werner Berg schließlich hat sich selbst mit der Werner Berg-Galerie in Bleiburg ein Denkmal gesetzt und den Bewohnern dieses Raumes ein Dokument von wahrem Spiegelwert als Argument in die Hand gegeben.

(Horst Ogris, v „Die Furche“)

Velinja vas: pogreb Rupijeve mame

Vzorna žena nas je zapustila

Na binkoštni torek, 16. maja 1978, je zatisnila za vedno oči Rupijeva mama v Velinji vasi, gospa Uršula Krušic. Hudo bolezen je do svoje smrti prenašala s potrpljenjem in krščansko vdanostjo.

Rajna je bila doma pri Havpmanu na Otožu, v šentiljski fari. Po prvi svetovni vojni pa je prišla v Velinjo vas, ko se je omožila s Francem Krušicem, pd. Rupijem. Zakoncema Krušic se je rodilo devet otrok, sedem deklet in dva fanta.

Najstarejši sin, Franc, se iz druge svetovne vojne ni več vrnil na svoj dom. Drugi sin, Anton, pa vodi sedaj veliko kmetijo v Velinji vasi.

Uršula Krušic je bila daleč naokrog znana kot zelo gostoljubna, prosvetno aktivna in verna gospodinja. Imela je mnogo razumevanja za uboge in siromašne ljudi. Predvsem v težkih časih je marsikomu pomagala. Nikdar ni šel nobeden, ki je potrkal pri Rupiju na vrata, lačen od hiše. Za berače, lačne in siromake so bila pri Rupiju vrata vedno odprta. Rajna Rupijeva mama pa se ni le trudila za krščansko vzdušje v svoji družini, povsod je pristopila na pomoč, kjer je bilo potrebno. Veliko je ljudi, ki so ji hvaležni za njene navedbe, tolažbo in pomoč.

Velika skrb ji je bil tudi duhovniški naraščaj. Mnogo je bogoslovcev in duhovnikov, ki jim je pomagala na poti do njihovega poklica. Rupijeva kmetija je bila tudi vedno gostitelj duhovnikov, ki so v Velinji vasi obhajali cerkvene obrede.

V četrtek, 18. maja 1978, so se

od nje poslovili za vedno na pokopališču v Velinji vasi. Pogrebne obrede je obhajal župnik Rudolf Safran. Poleg domačega župnika, Leopolda Kassla, dvornega svetnika dr. Pavla Zablatnika, dr. Janeza Polanca kot zastopnika Slovenske gimnazije, so prisostvovali vsi duhovniki sosednjih župnij; skupno je bilo 12 duhovnikov. Ogromna množica pogrebcev je

spremljala rajno Rupijevo mamo na njeni zadnji poti. Narodni svet koroških Slovencev je zastopal glavni urednik NT prof. Jože Wakounig. Domači pevci so se od rajne poslovili z ubranimi žalostin-kami.

Skrbna in vzgledna Rupijeva mama nam bo ostala vedno v spominu in trajen zgled. Naj ji Bog povrne ves trud!

Narodni svet je obiskal privatni ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

prav solidarnost glavno geslo v skupnem boju vseh narodnostnih manjšin.

Po lutkovni predstavi Koroške dijaške zveze s komadom „Užaljeni medvedek“, kateremu so zbrani šolarji z veseljem sledili, se je v

imenu domačinov zahvalil župnik Gariup za solidarno pomoč vsem, ki so jo doslej izkazali in s tem pripomogli k uspehu tečaja. NSKS in Slovenci iz Ukev pa so ob koncu sklenili nadaljnjo poglobljeno sodelovanje.

OBCNI ZBOR ZSM

Kraj: avla slovenica, Celovec, Pavličeva 5—7

Čas: sobota, 3. junij, ob 14.30

TEKME SAK

SAK igra v nedeljo v Annabichlu proti tamkajšnjemu moštvu: „pod 21“ igra ob 8.30, prvo moštvo pa ob 10.15 uri. Mladinci igrajo isti dan doma proti DSG Borovljam. Začetek ob 8.30.

**Darujte za
tiskovni sklad!**

NAROČILNICA

Naročam letni abonma za „Naš tednik“, za ceno 150.— šil. (150.— din)

Ime:

Naslov:

Datum

Podpis

Naročniki „Našega tednika“ naj pošljejo naročilnico na naslov: Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt/Celovec. Naročniki iz Jugoslavije naj uporabijo naslov: ADIT-DSZ, 61000 Ljubljana, Gradišče 10.